

**ÇED, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
GÜNEY İÇ ANADOLU TEMİZ HAVA MERKEZİ
MÜDÜRLÜĞÜ**

**KARAMAN İLİNDE HAVA KALİTESİNİN İZLENMESİ AMACIYLA
KURULAN İSTASYONDA ÖLÇÜLEN PARAMETRELERİN
5 YILLIK ÖLÇÜM SONUÇLARI RAPORU**

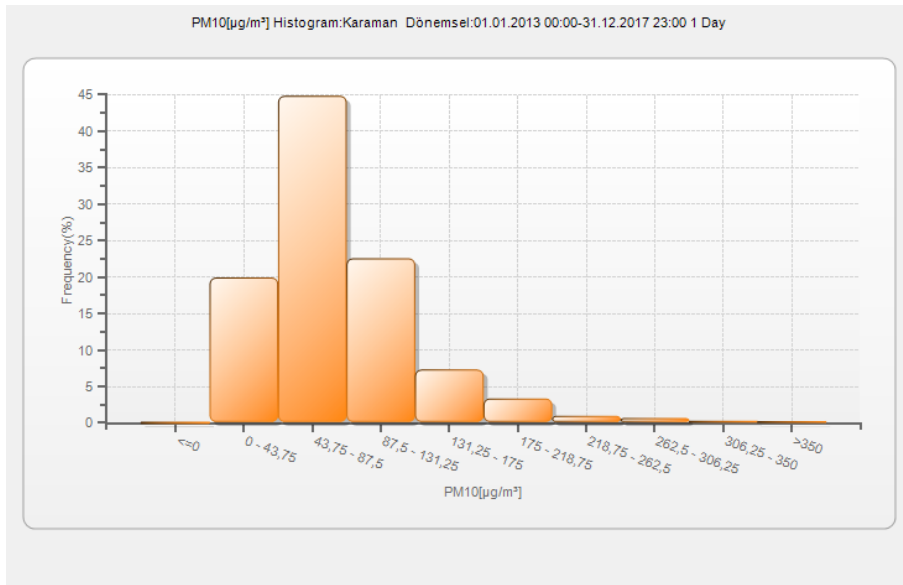
HAZIRLAYAN: GÜNEY İÇ ANADOLU TEMİZ HAVA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ

ŞUBAT 2018

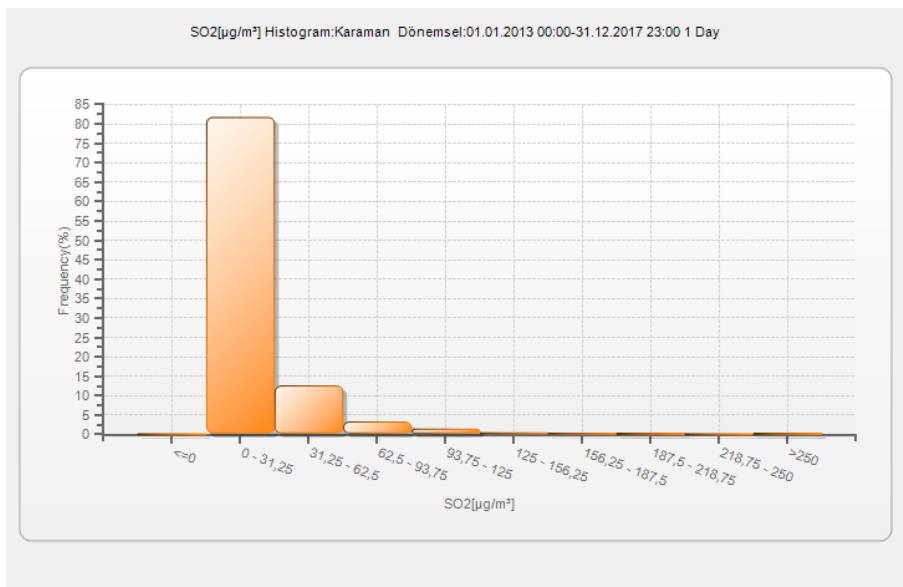
a) 5 yıllık dönem için toplam veri sayısı ve veri alım yüzdesi

YILLAR	VERİ SAYISI		VERİ ALIM YÜZDESİ	
	PM ₁₀	SO ₂	PM ₁₀	SO ₂
2013	326	335	89,3	91,8
2014	318	325	87,1	89
2015	350	356	95,9	97,5
2016	345	355	84,3	97
2017	315	330	86,3	90,4

b) 5 yıllık saatlik verinin hangi sıklıkla hangi konsantrasyon değerlerinde görüldüğüne dair histogram

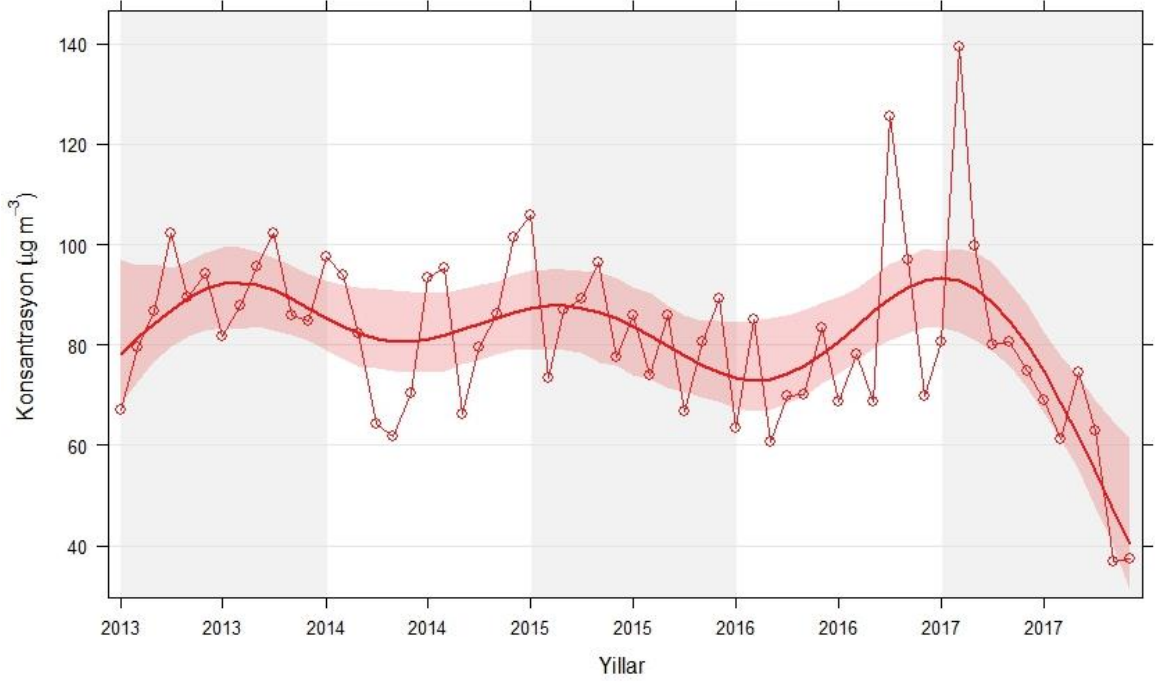
Sınıflar	PM ₁₀
0 - 43,75	19,94%
43,75 - 87,5	44,86%
87,5 - 131,25	22,58%
131,25 - 175	7,33%
175 - 218,75	3,36%
218,75 - 262,5	0,96%
262,5 - 306,25	0,66%
306,25 - 350	0,18%
>350	0,12%

Sınıflar	SO ₂
0 - 31,25	81,82%
31,25 - 62,5	12,63%
62,5 - 93,75	3,36%
93,75 - 125	1,48%
125 - 156,25	0,41%
156,25 - 187,5	0,18%
187,5 - 218,75	0,06%
218,75 - 250	0,00%
>250	0,06%

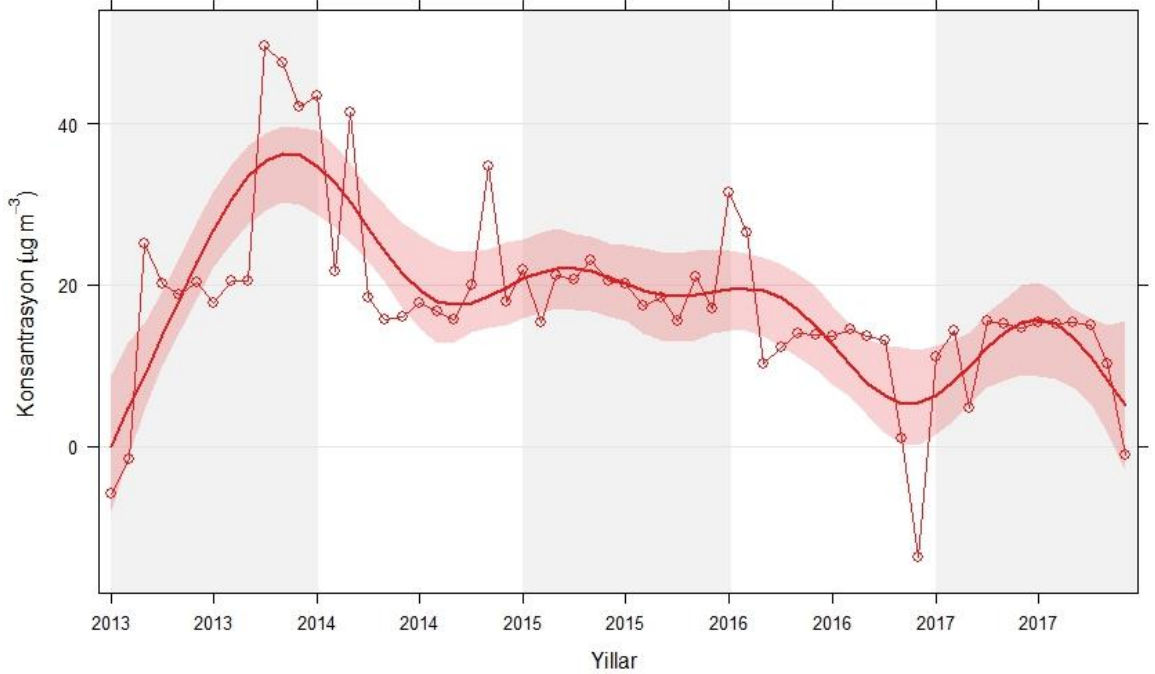
c) 5 yıllık verinin yıllara göre artış ve azalışını gösteren trend analizi

PM₁₀ Aylık Ortalama Zaman Serisi

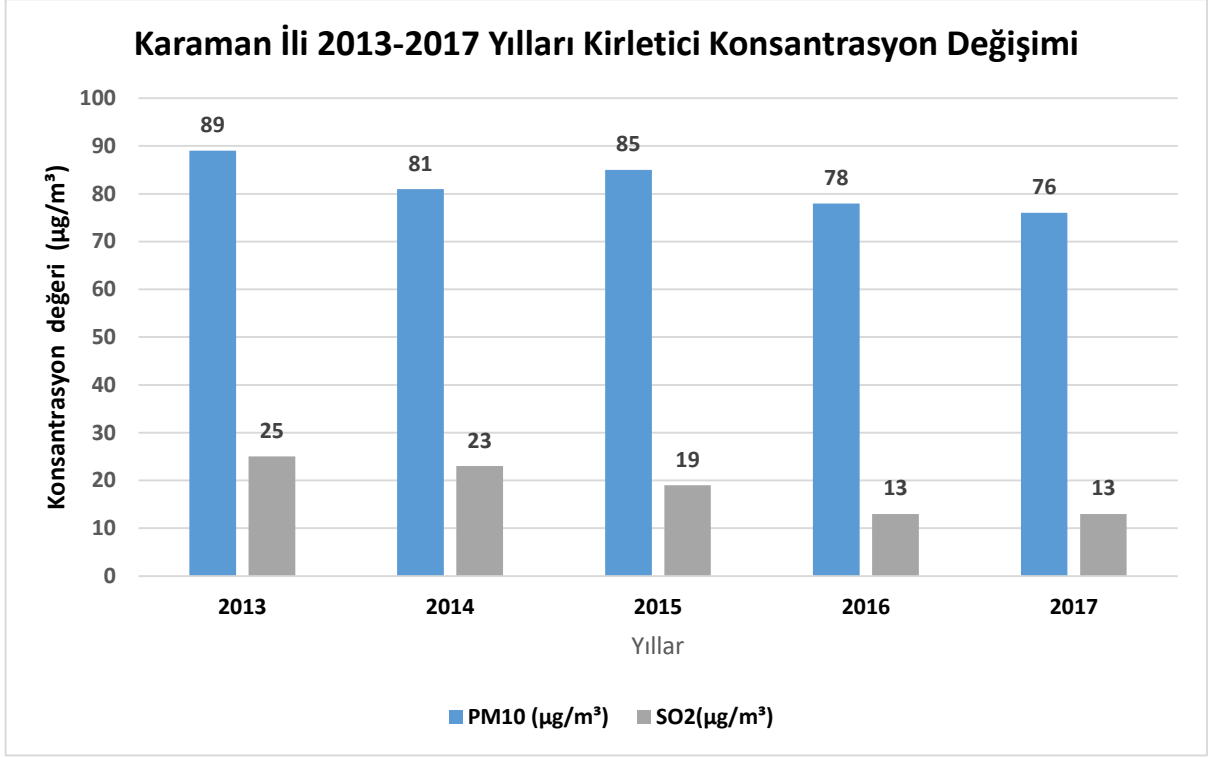
%15 oranındaki artış ile 2013 yılında 81-10 µg/m³ aralığında iken sonraki yıllar içerisinde azalış, 2016 yılında artış gösterdiği,

SO₂ Aylık Ortalama Zaman Serisi

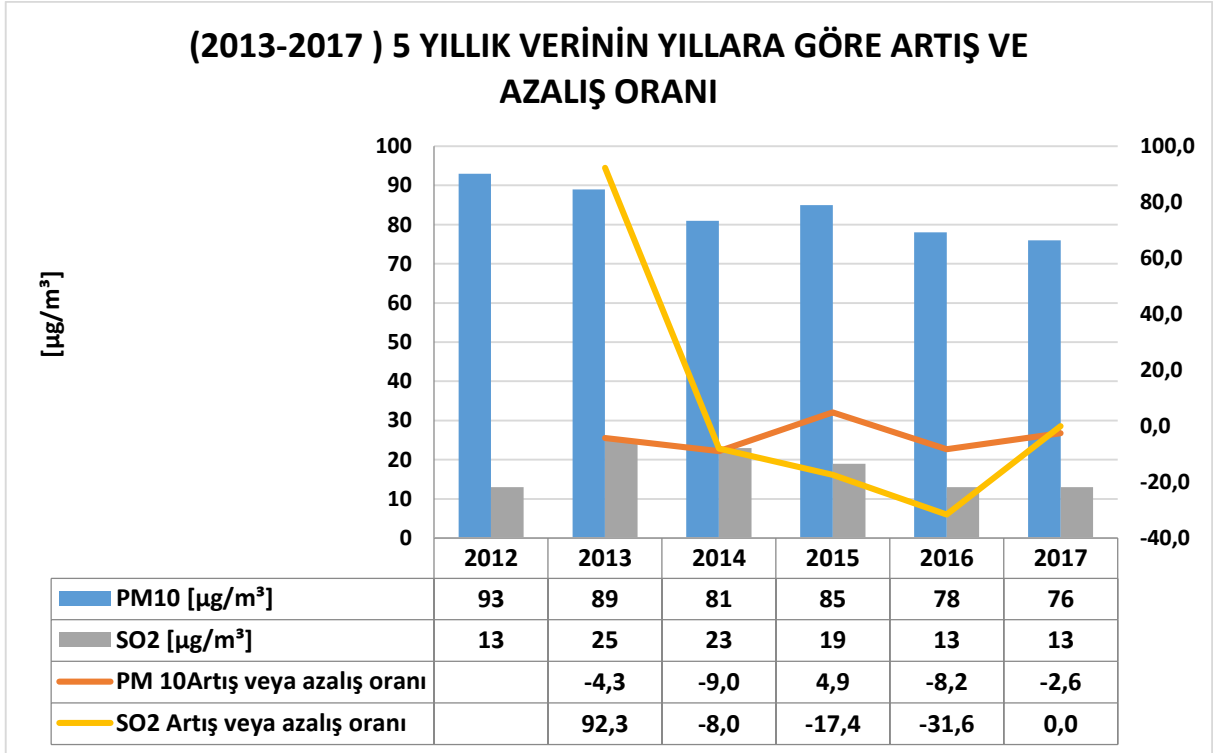

En yüksek artışını 2013, en yüksek düşüşünü %50 ile 2014 yılında gerçekleştirmiş olup sonraki yıllar içerisinde de azalışını devam ettirdiği,

- d) 5 yıllık verinin yıllık konsantrasyon değişimi (excelde 2 boyut kullanılacak, x eksenini yıllar, y eksenini konsantrasyonlar olacak şekilde)

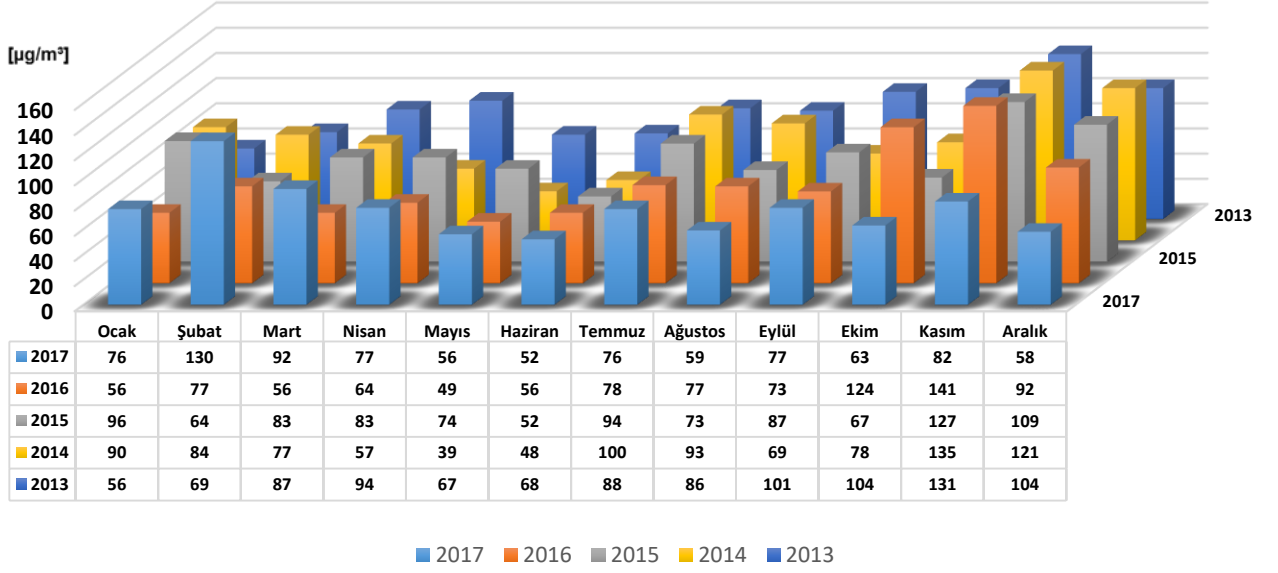

- e) 5 yıllık verinin yıllara göre artış ve azalış oranları

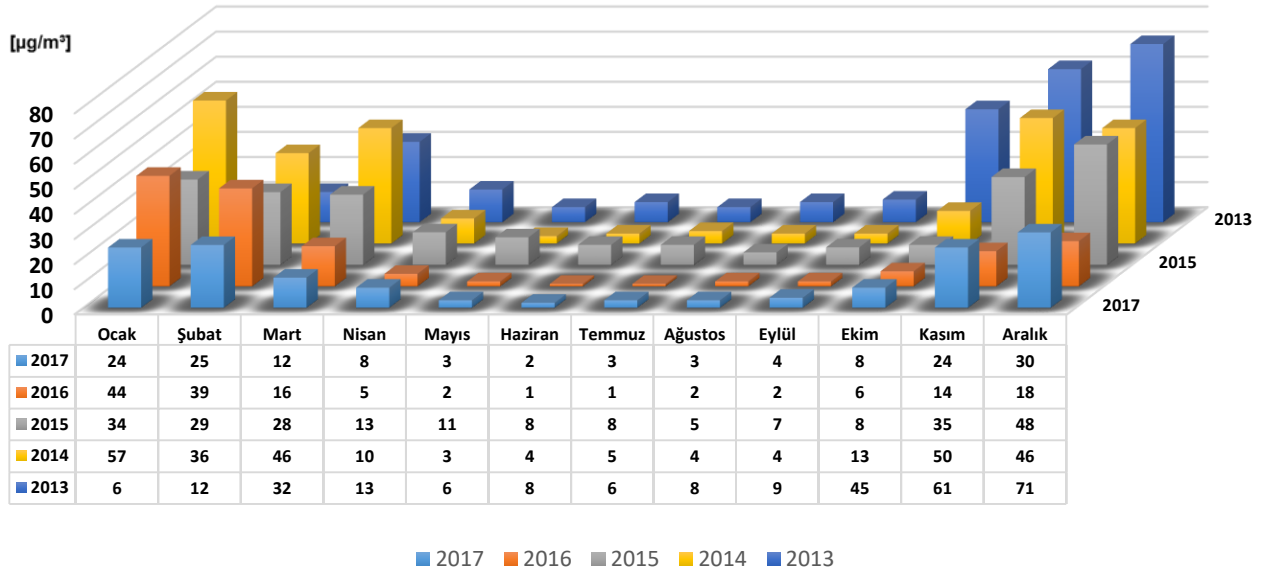

f) 5 yıllık verinin aylık konsantrasyon değişimi (excelde 3 boyut kullanılacak, x eksenini aylar, y eksenini konsantrasyonlar, z eksenini yıllar olacak şekilde)

Karaman HKİ 5 Yıllık PM₁₀ Verilerinin (2013-2017) Aylık Konsantrasyon Değişimi

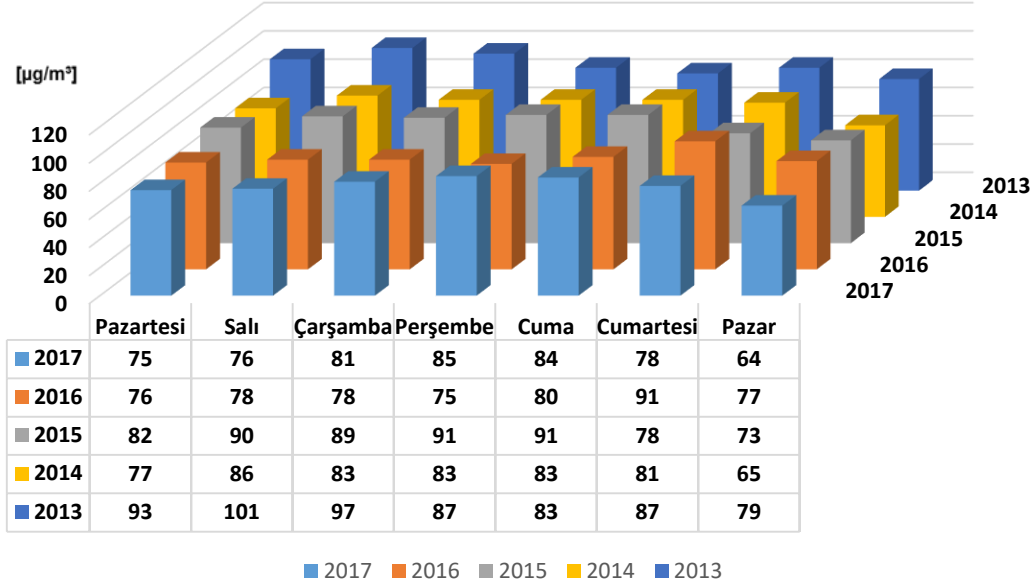

Karaman HKİ 5 Yıllık SO₂ Verilerinin (2013-2017) Aylık Konsantrasyon Değişimi

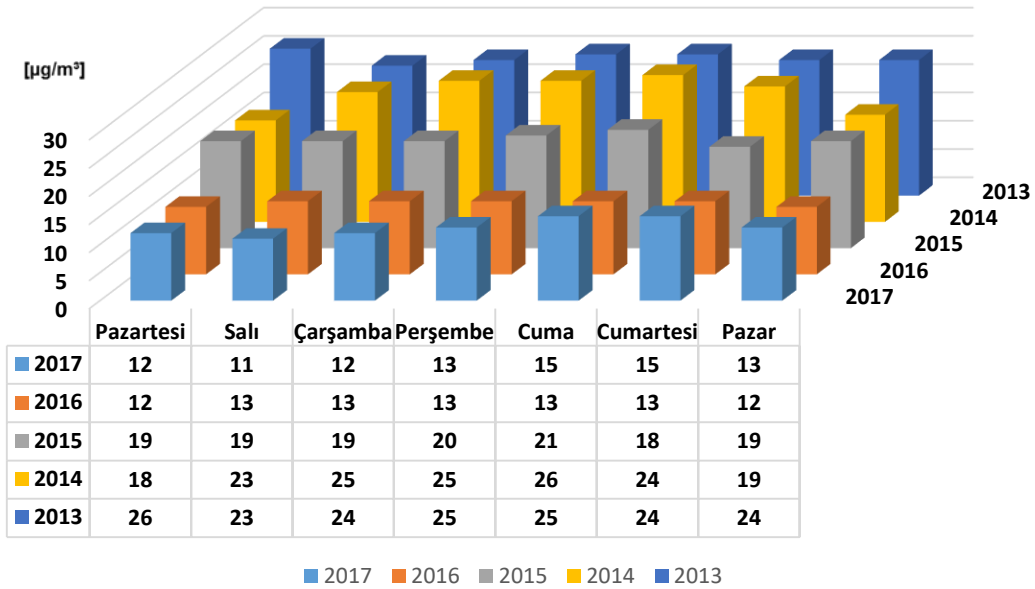

g) 5 yıllık verinin haftanın günlerine göre konsantrasyon değişimi (excelde 3 boyut kullanılacak x eksenini saatler, y konsantrasyon, z ise yıllar olacak şekilde)

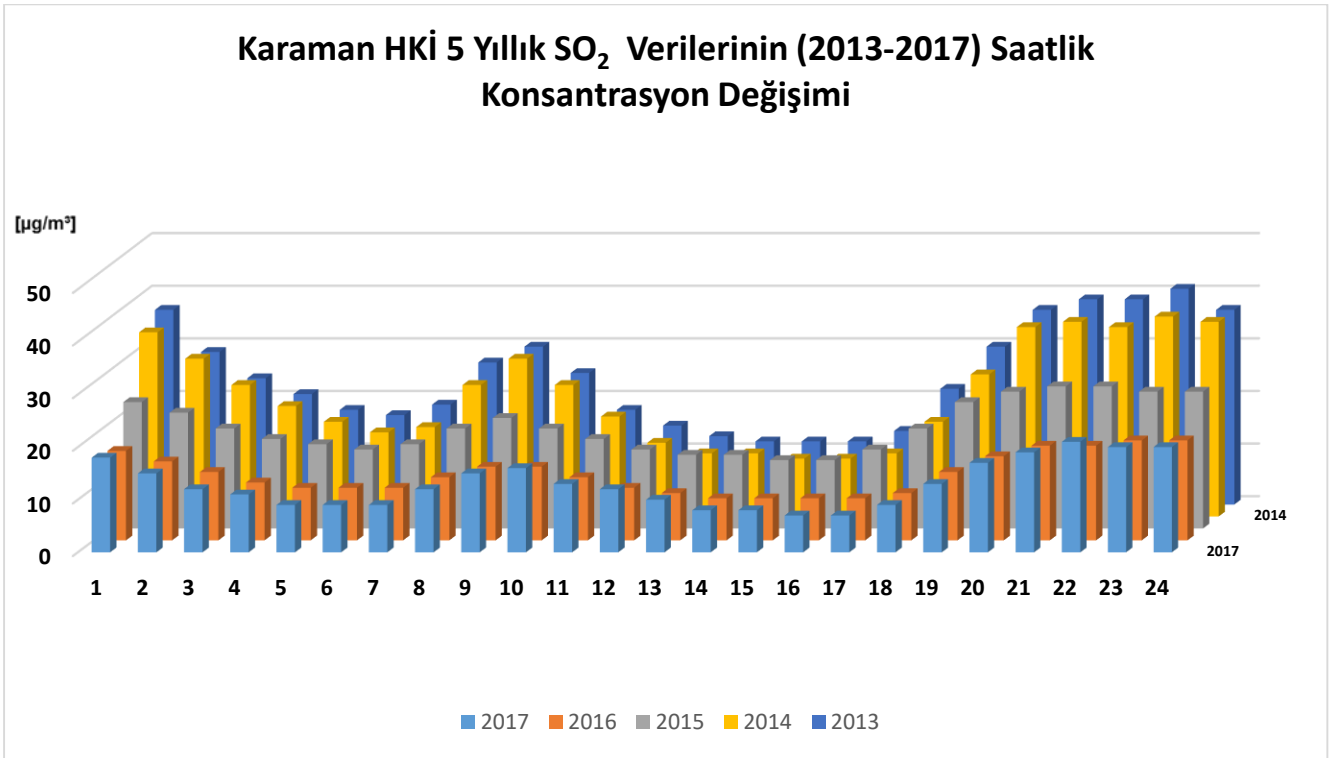
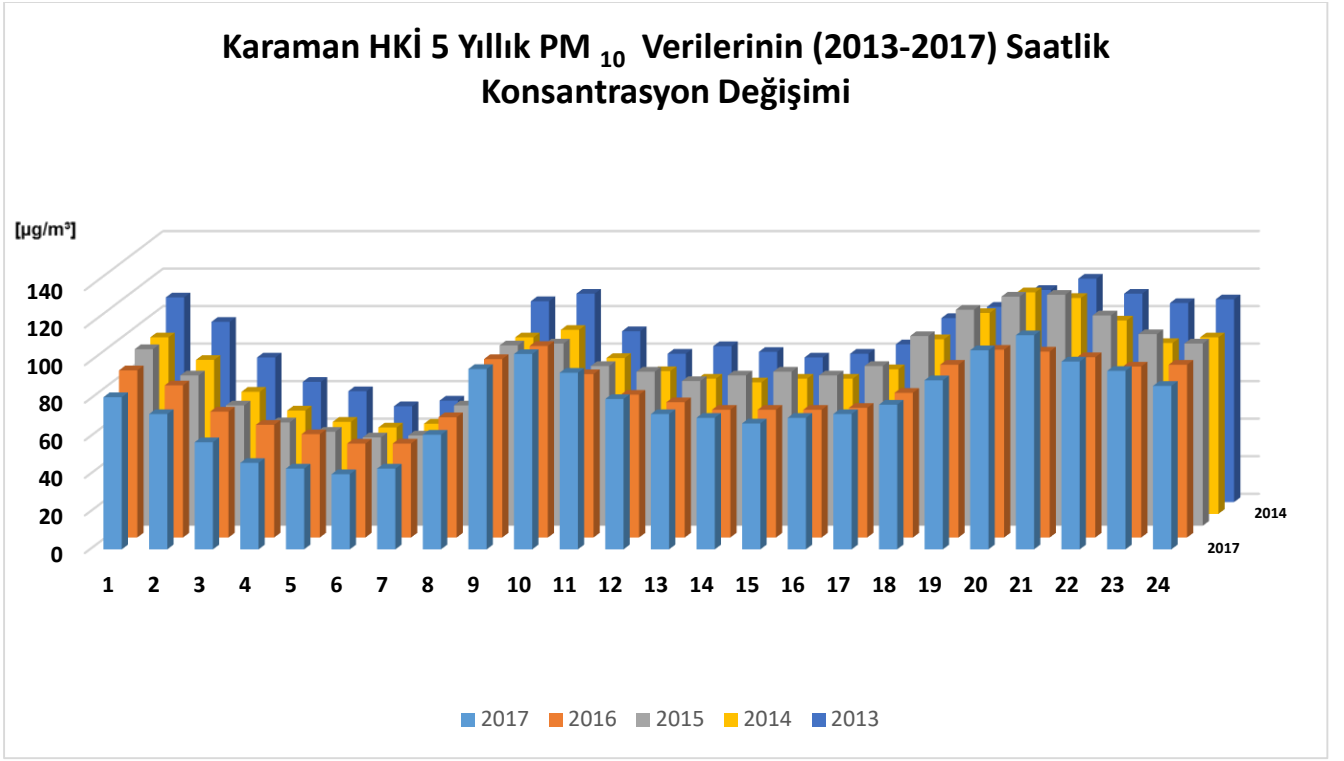
Karaman HKİ 5 Yıllık PM₁₀ Verilerinin (2013-2017) Haftanın Günlerine Göre Konsantrasyon Değişimi

Karaman HKİ 5 Yıllık SO₂ Verilerinin (2013-2017) Haftanın Günlerine Göre Konsantrasyon Değişimi

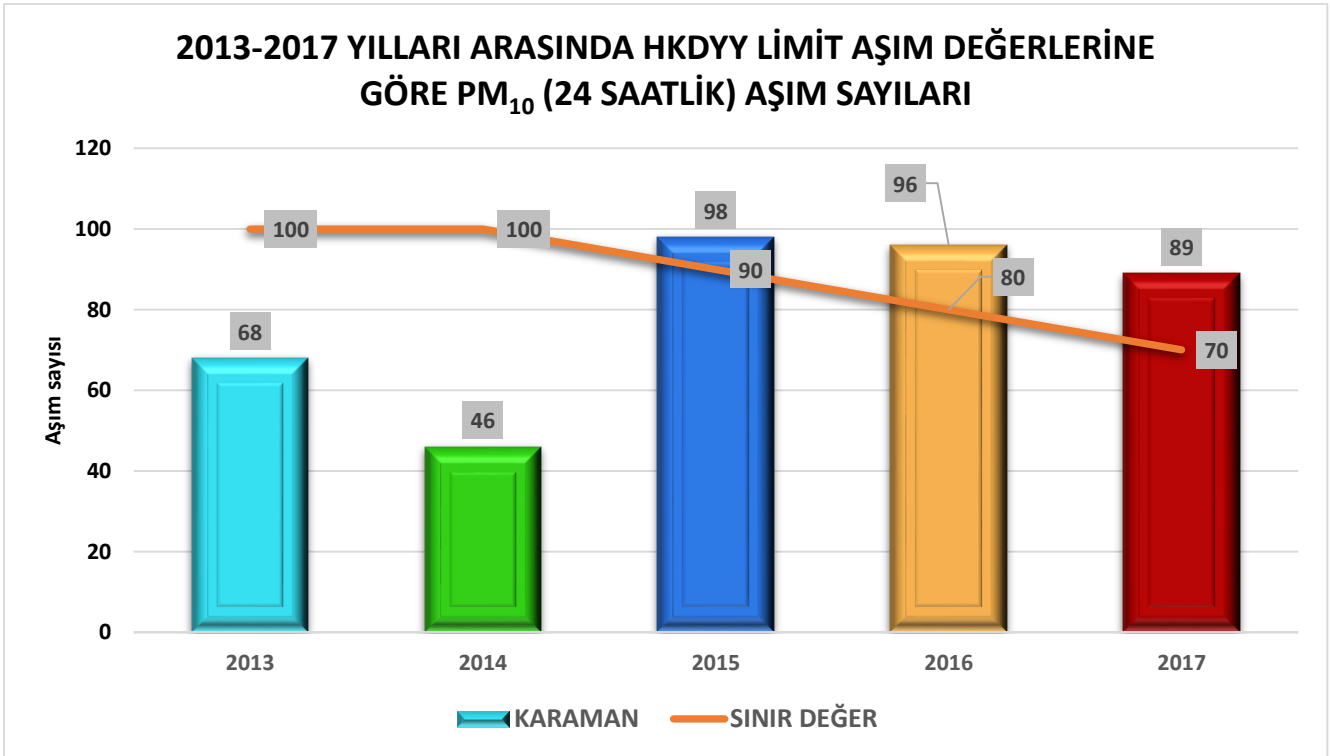
h) 5 yıllık verinin saatlik konsantrasyon değişimi (excelde 3 boyut kullanılacak x eksenini saatler, y konsantrasyon, z ise yıllar olacak şekilde)

i) Yıllara göre günlük veri üzerinden günlük limit değerlerin aylık aşım sayısı

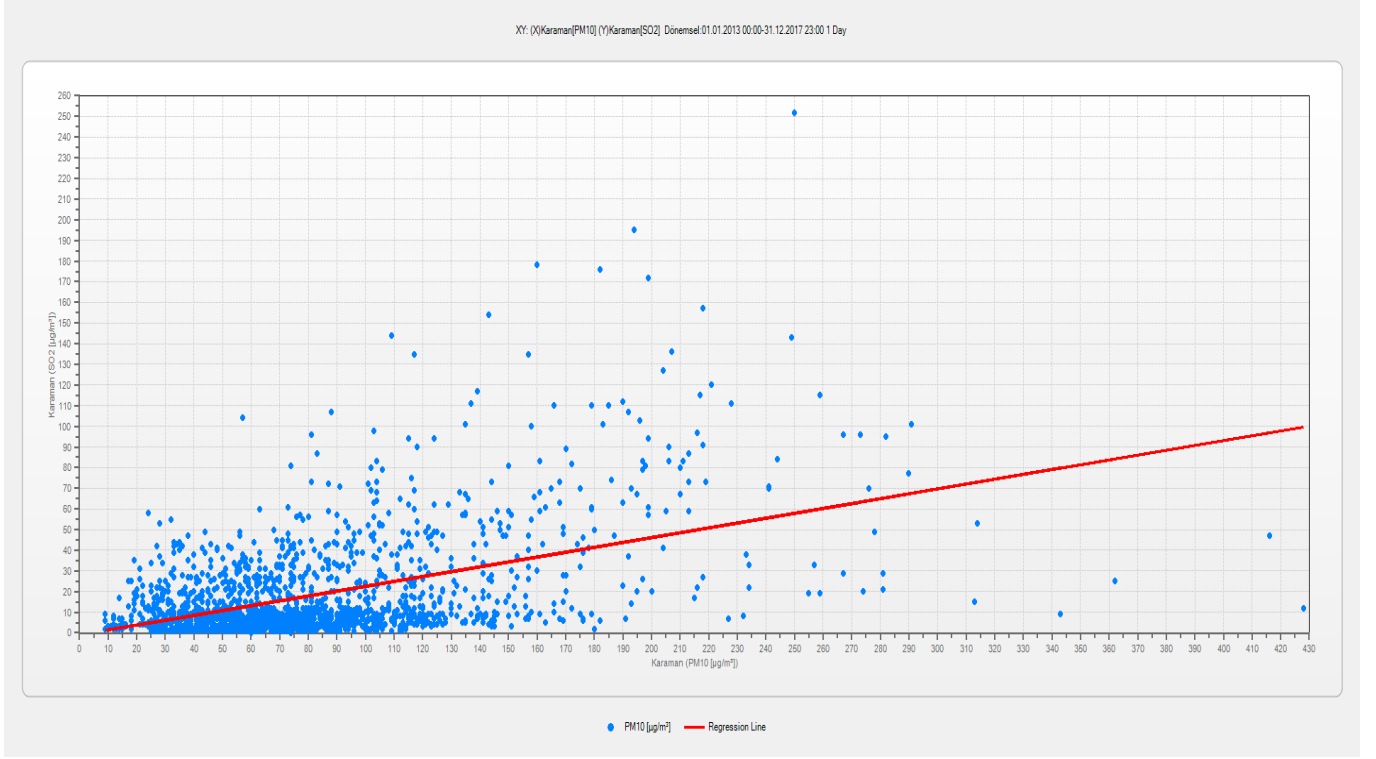
AYLAR/YILLAR	2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı		2016 Yılı		2017 Yılı	
	SO ₂	PM10	SO ₂	PM10	SO ₂	PM10	SO ₂	PM10	SO ₂	PM10
	KVS		(24 saatlik)		(24 saatlik)		(24 saatlik)		(24 saatlik)	
	250 µg/m ³	100 µg/m ³	250 µg/m ³	100 µg/m ³	225 µg/m ³	90 µg/m ³	200 µg/m ³	80 µg/m ³	175 µg/m ³	70 µg/m ³
OCAK	-	2	-	8	-	16	-	8	-	12
ŞUBAT	-	5	-	8	-	7	-	10	-	21
MART	-	4	-	7	-	11	-	5	-	23
NİSAN	-	7	-	2	-	13	-	6	-	13
MAYIS	-	4	-	-	-	10	-	3	-	3
HAZİRAN	-	1	-	3	-	-	-	3	-	1
TEMMUZ	-	1	-	7	-	16	-	14	-	18
AĞUSTOS	-	7	-	10	-	5	-	11	-	10
EYLÜL	-	15	-	4	-	14	-	11	-	18
EKİM	-	18	-	6	-	6	-	27	-	9
KASIM	-	21	-	14	-	21	-	18	-	15
ARALIK	1	17	-	12	-	14	-	13	-	12

j) Yıllara göre aşım sayısı artış oranı grafiği

- k) İstasyonda ölçülen ve kaynakla ilişkilendirmede kolaylık sağlayacak iki parametrenin birbirine oranı (örn PM₁₀'un SO₂'ye oranı, bu oran katı yakıtlarla ilgili olarak ısınma kaynaklı hava kirliliğinin kontrolü yönetmeliğinde tanımlanan kükürt ve kül/uçucu madde oranı ile karşılaştırmak amacıyla yapılmalıdır.)

Karaman Hava Kalitesi İstasyonunun 5 yıllık (2013-2017) PM₁₀'nun SO₂'ye oranı grafikte verilmiştir. PM₁₀/SO₂ nin regresyon katsayısı **0,2312**'dir.

YILLAR	PM ₁₀ /SO ₂
2013	0,2640
2014	0,3251
2015	0,3905
2016	0,0265
2017	0,2376

- l) İstasyonda aşım sayıları referans alınarak mevsimsel bazla en yüksek konsantrasyonların gözlemlendiği gün, saat ve konsantrasyon değerleri

KARAMAN HKİ 5 YILLIK PM₁₀ DEĞERİNİN EN YÜKSEK KONSANTRASYONLARI

YILLAR KIŞ DÖNEMİ (01 EKİM – 31 MART)	GÜN	SAAT	KONSANTRASYON (µg/m ³)
2012-2013	13/03/2013	01:00	776
2013-2014	16/11/2013	19:00	876
2014-2015	07/11/2014	18:00	885
2015-2016	26/11/2015	11:00	760
2016-2017	27/02/2017	20:00	813

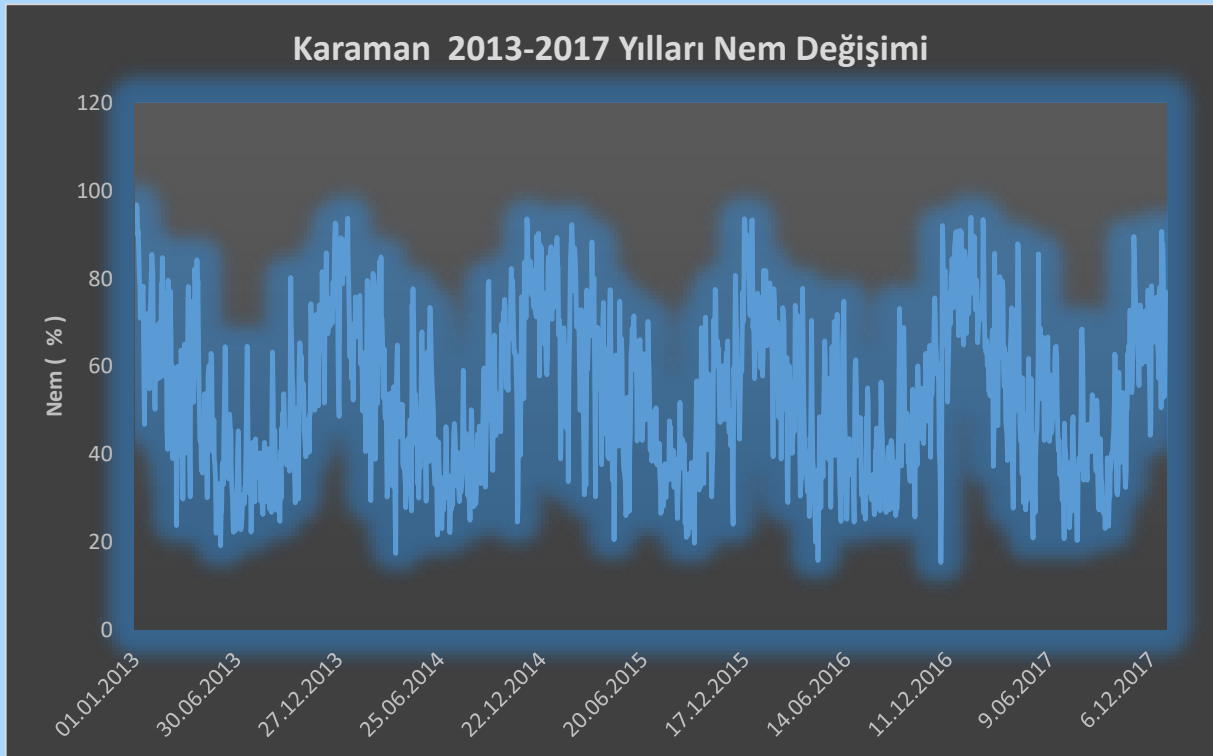
YILLAR YAZ DÖNEMİ (01 NİSAN – 30 EYLÜL)	GÜN	SAAT	KONSANTRASYON (µg/m ³)
2013	08/04/2013	09:00	900
2014	24/08/2014	20:00	673
2015	08/05/2015	14:00	762
2016	30/04/2016	12:00	689
2017	08/08/2017	21:00	658

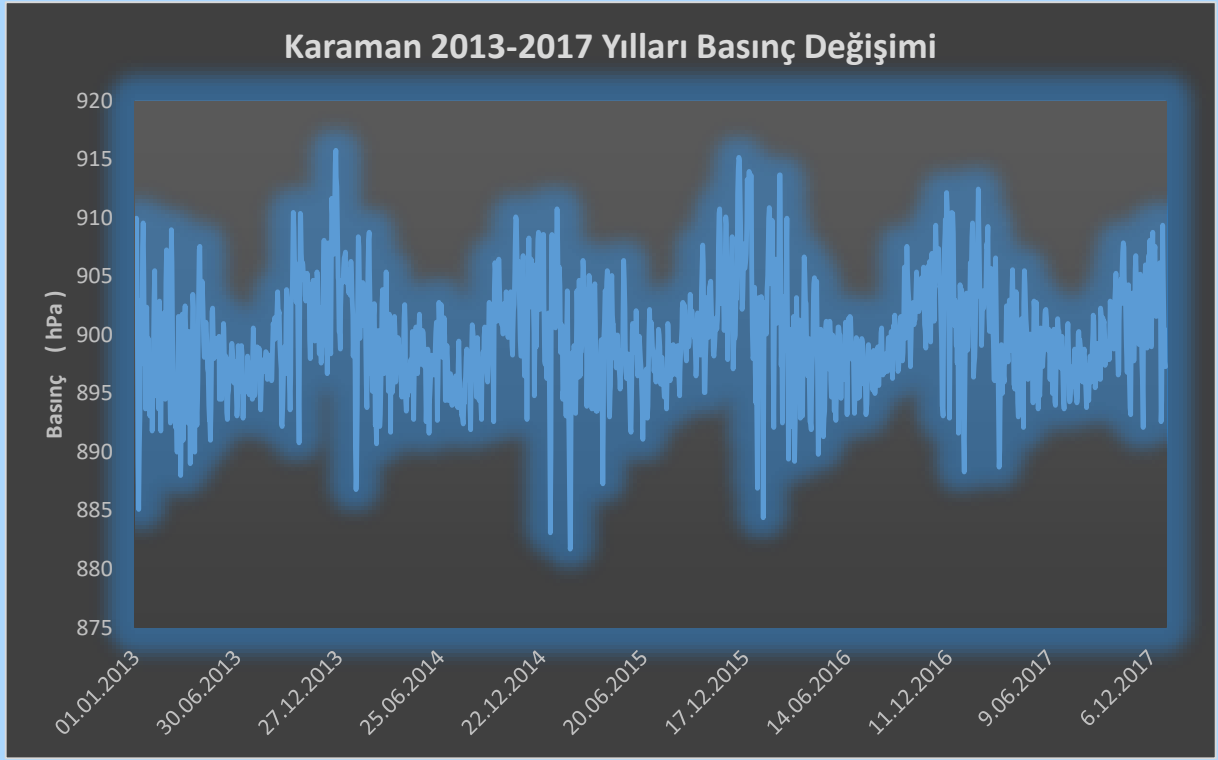
KARAMAN HKİ 5 YILLIK SO₂ DEĞERİNİN EN YÜKSEK KONSANTRASYONLARI

YILLAR KIŞ DÖNEMİ (01 EKİM – 31 MART)	GÜN	SAAT	KONSANTRASYON (µg/m ³)
2012-2013	08/03/2013	23:00	233
2013-2014	27/12/2013	18:00	670
2014-2015	22/01/2015	22:00	276
2015-2016	24/11/2015	21:00	345
2016-2017	02/02/2017	01:00	201

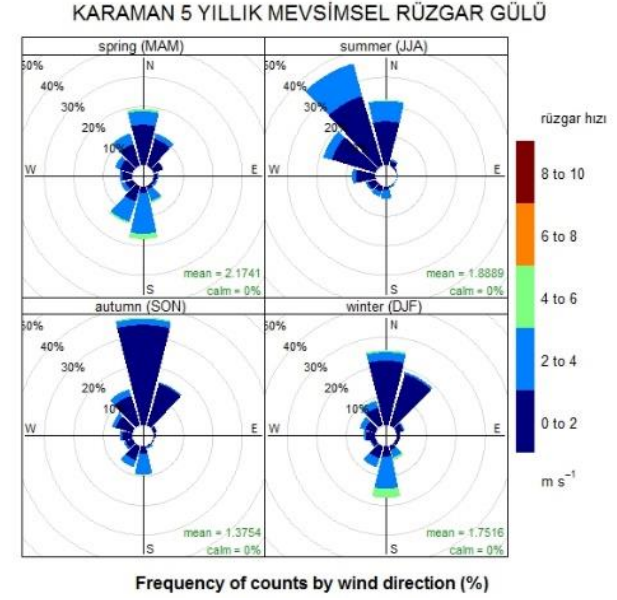
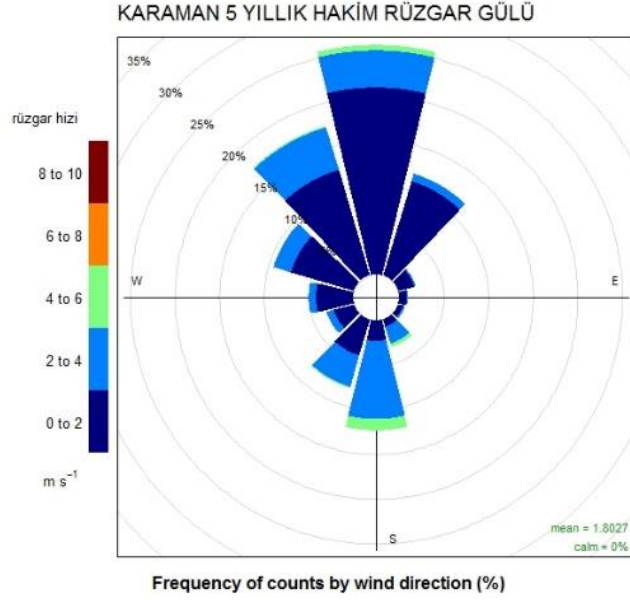
YILLAR YAZ DÖNEMİ (01 NİSAN – 30 EYLÜL)	GÜN	SAAT	KONSANTRASYON (µg/m ³)
2013	05/04/2013	23:00	86
2014	03/04/2014	00:00	147
2015	17/04/2015	00:00	124
2016	02/04/2016	22:00	62
2017	03/04/2017	21:00	89

m) 5 yıllık ölçüm dönemi ile aynı zaman dilimleri içerecek şekilde istasyona en yakın konumdaki meteorolojik istasyon verilerinin 365 gün üzerinden sıcaklık, basınç ve nem değişimi,

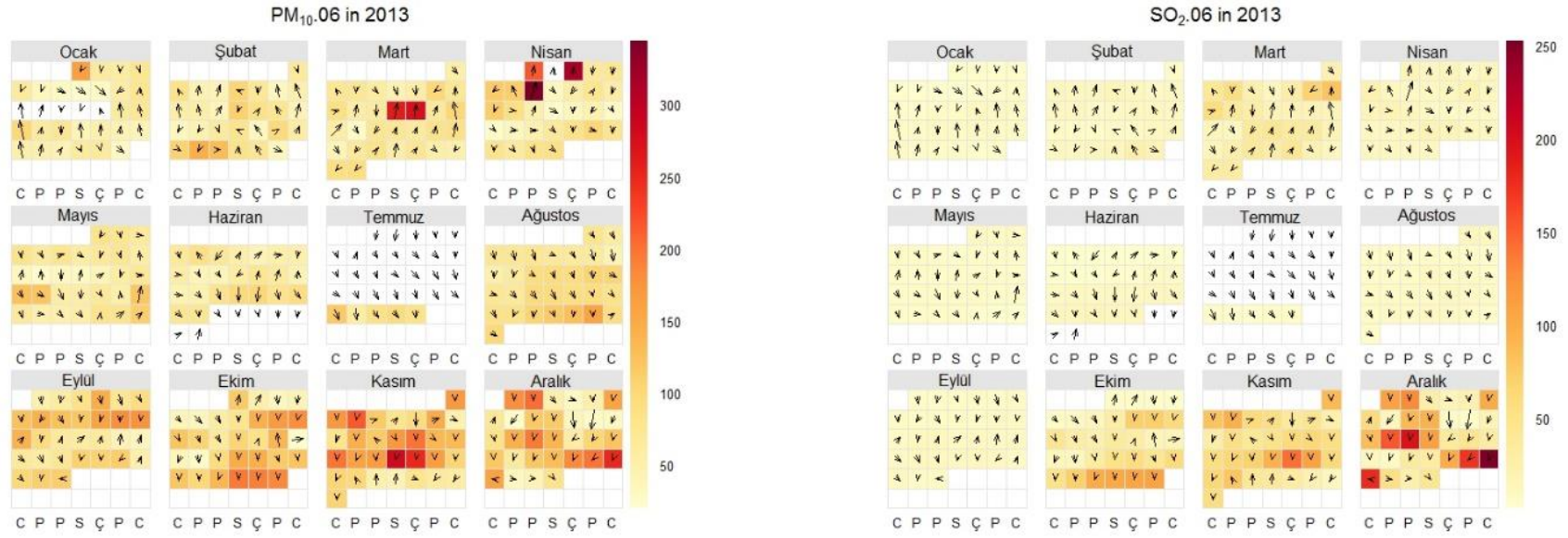

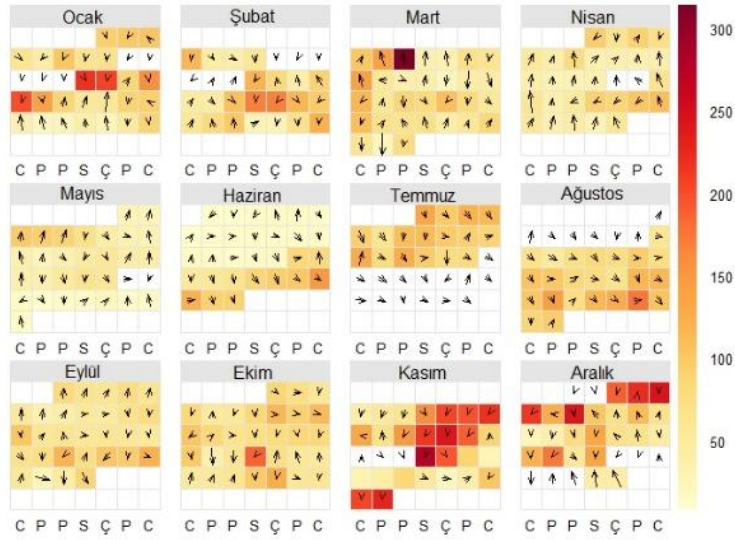
n) 5 yıllık ölçüm dönemi ile aynı zaman dilimleri içerecek şekilde hakim rüzgar yönü ile mevsimsel olarak rüzgar yönü ve rüzgar hızı değişim grafiği,

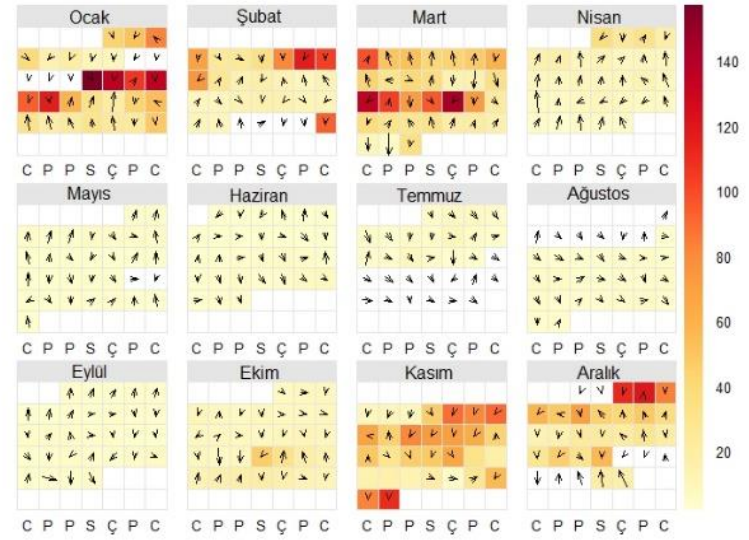
Rüzgâr İstikametine Göre PM₁₀ ve SO₂ Konsantrasyon Takvimi

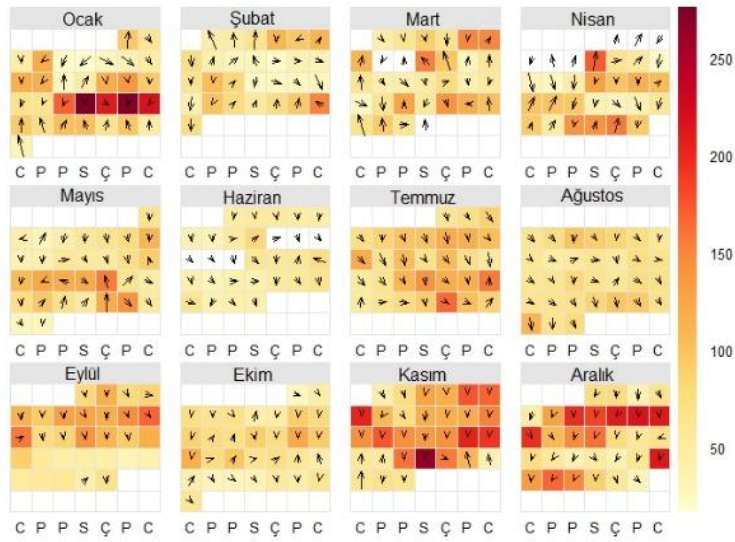
PM_{10.06} in 2014

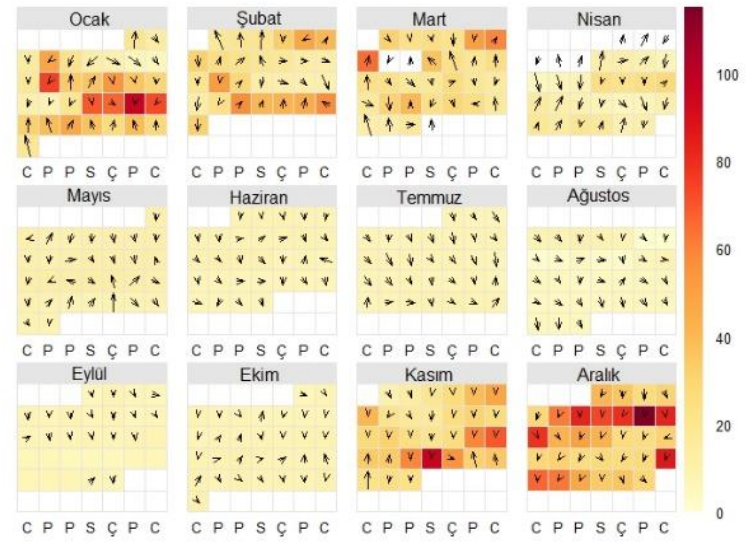
SO_{2.06} in 2014

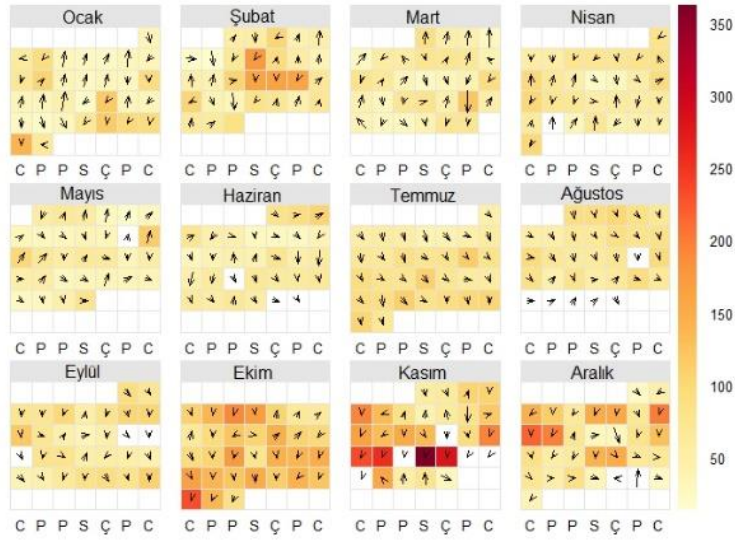
PM_{10.06} in 2015

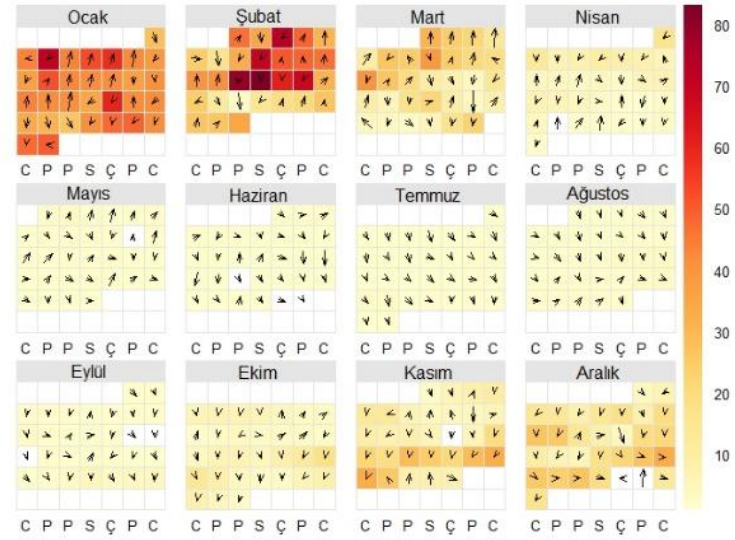
SO_{2.06} in 2015

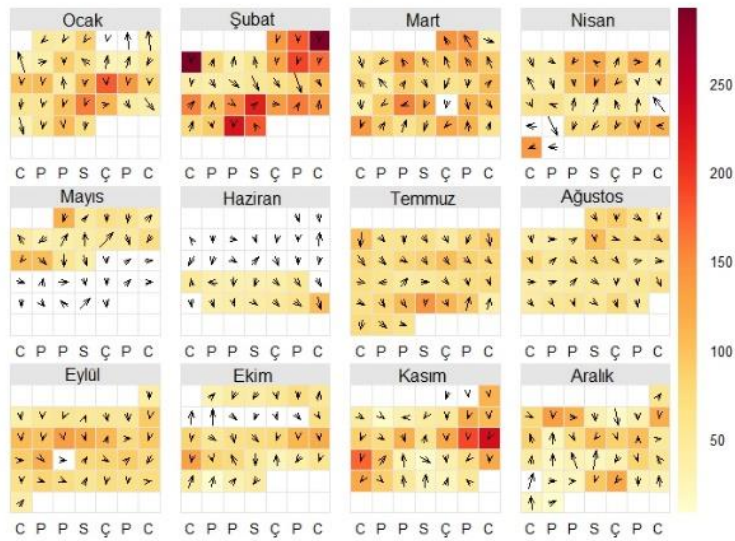
PM_{10,06} in 2016

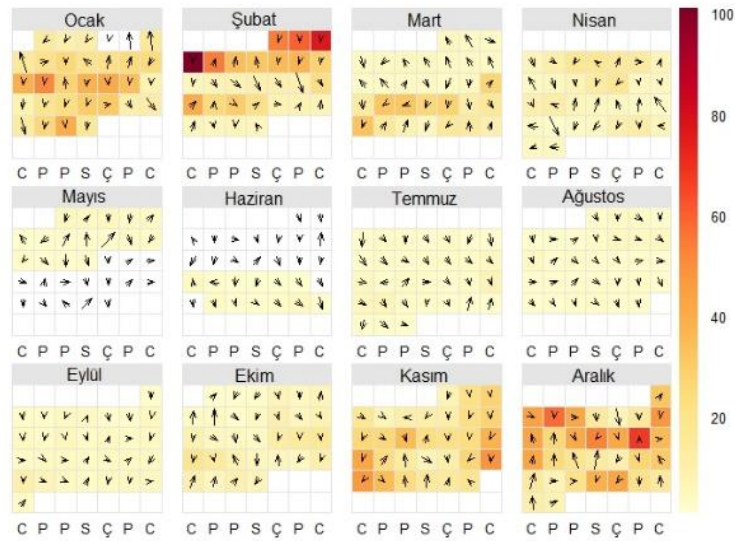
SO_{2,06} in 2016

PM_{10,06} in 2017

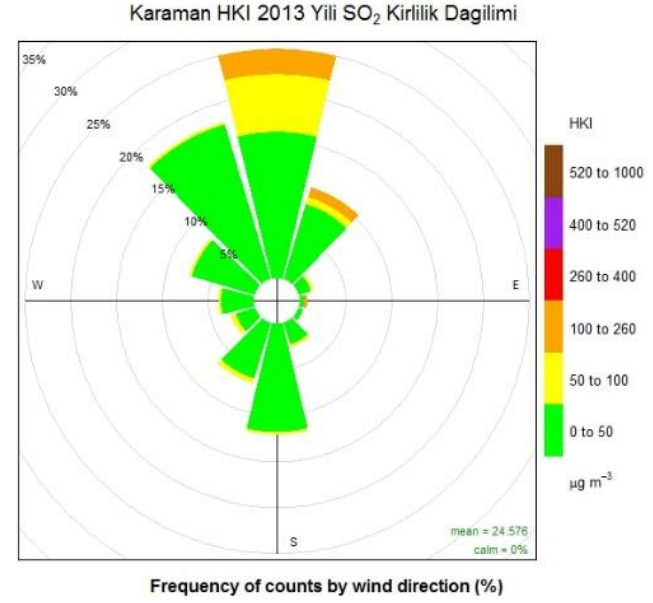
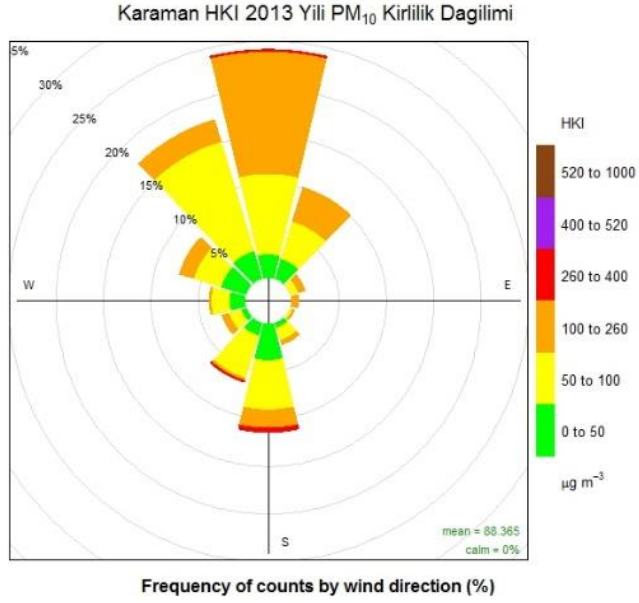

SO_{2,06} in 2017

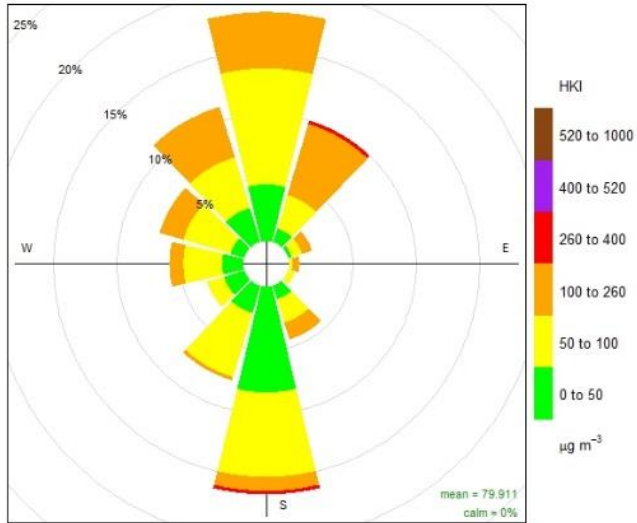

o) 5 yıllık dönem içindeki kirletici parametre ölçüm sonuçlarının hakim rüzgar yönlerine göre değişim grafiği,

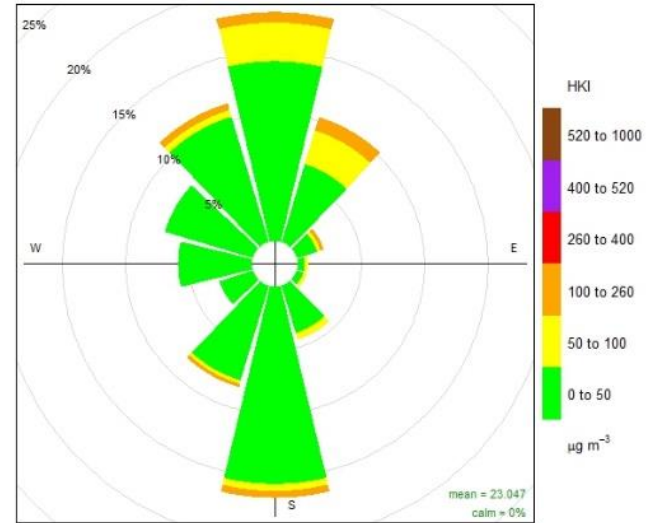

Karaman HKI 2014 Yili PM₁₀ Kirlilik Dagilimi

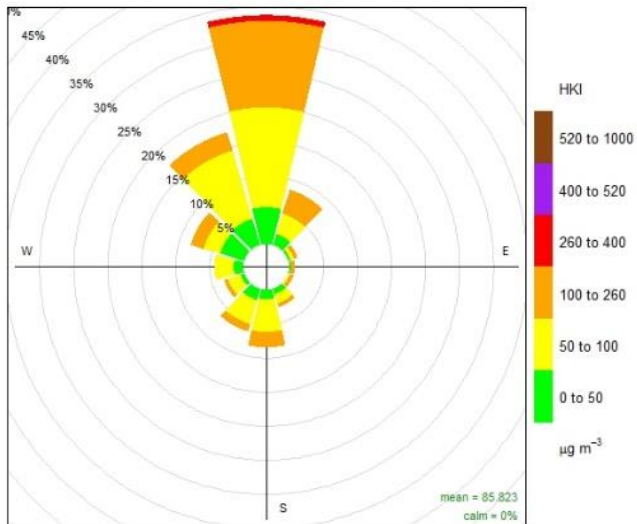
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2014 Yili SO₂ Kirlilik Dagilimi

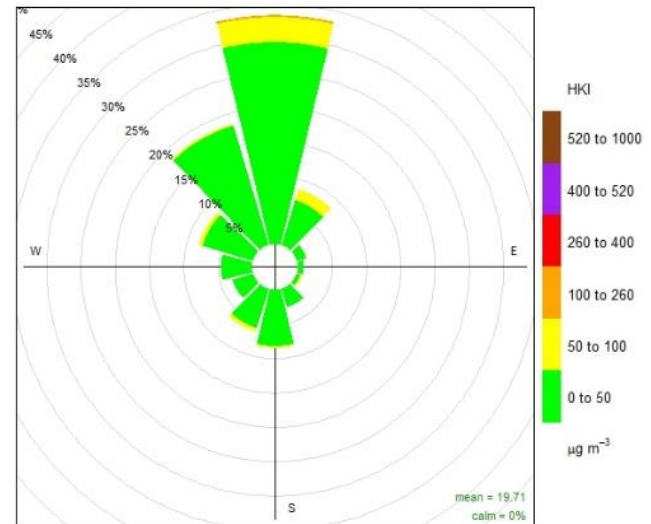
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2015 Yili PM₁₀ Kirlilik Dagilimi

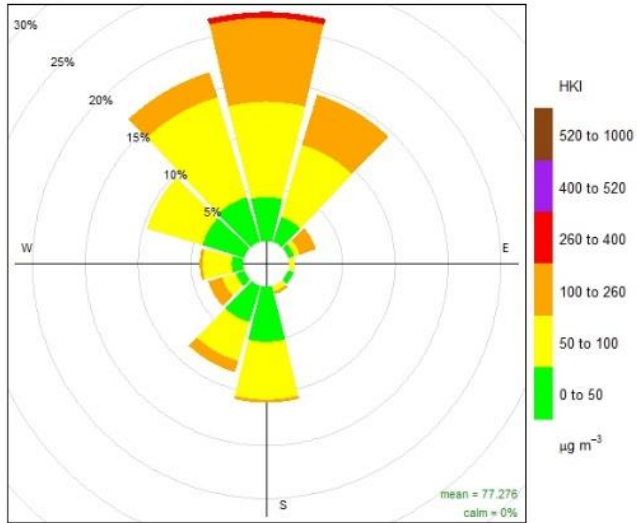
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2015 Yili SO₂ Kirlilik Dagilimi

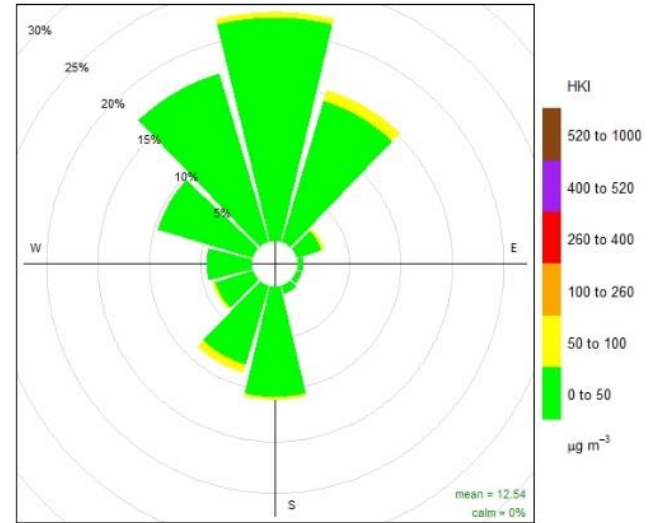
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2016 Yili PM₁₀ Kirlilik Dagilimi

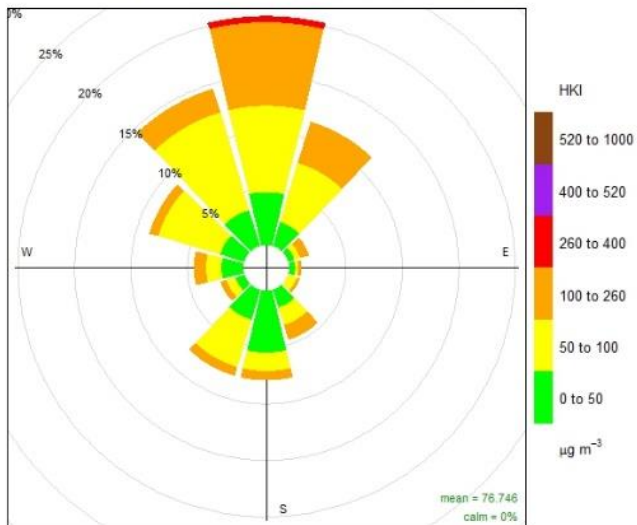
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2016 Yili SO₂ Kirlilik Dagilimi

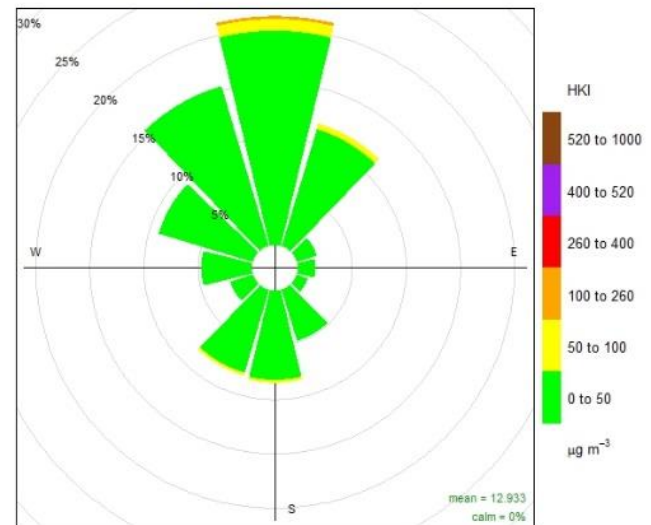
Frequency of counts by wind direction (%)

Karaman HKI 2017 Yili PM₁₀ Kirlilik Dagilimi

Frequency of counts by wind direction (%)

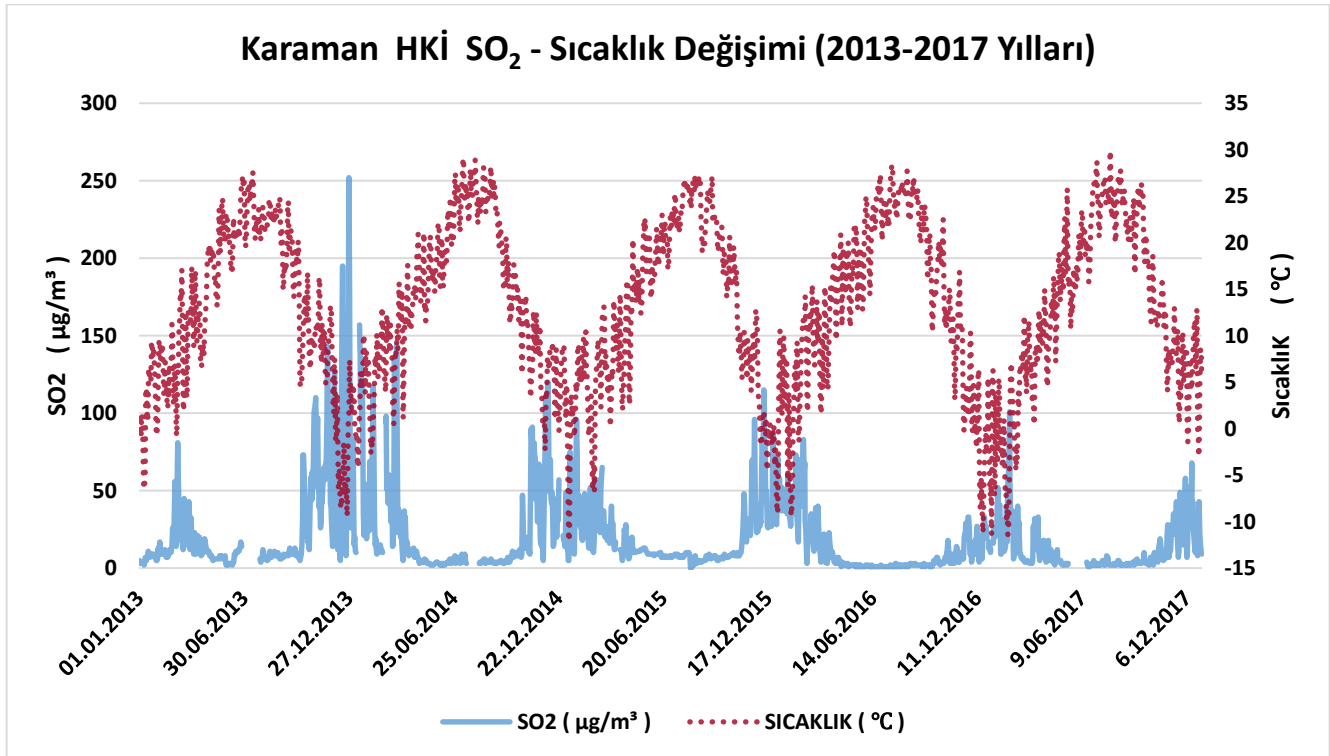
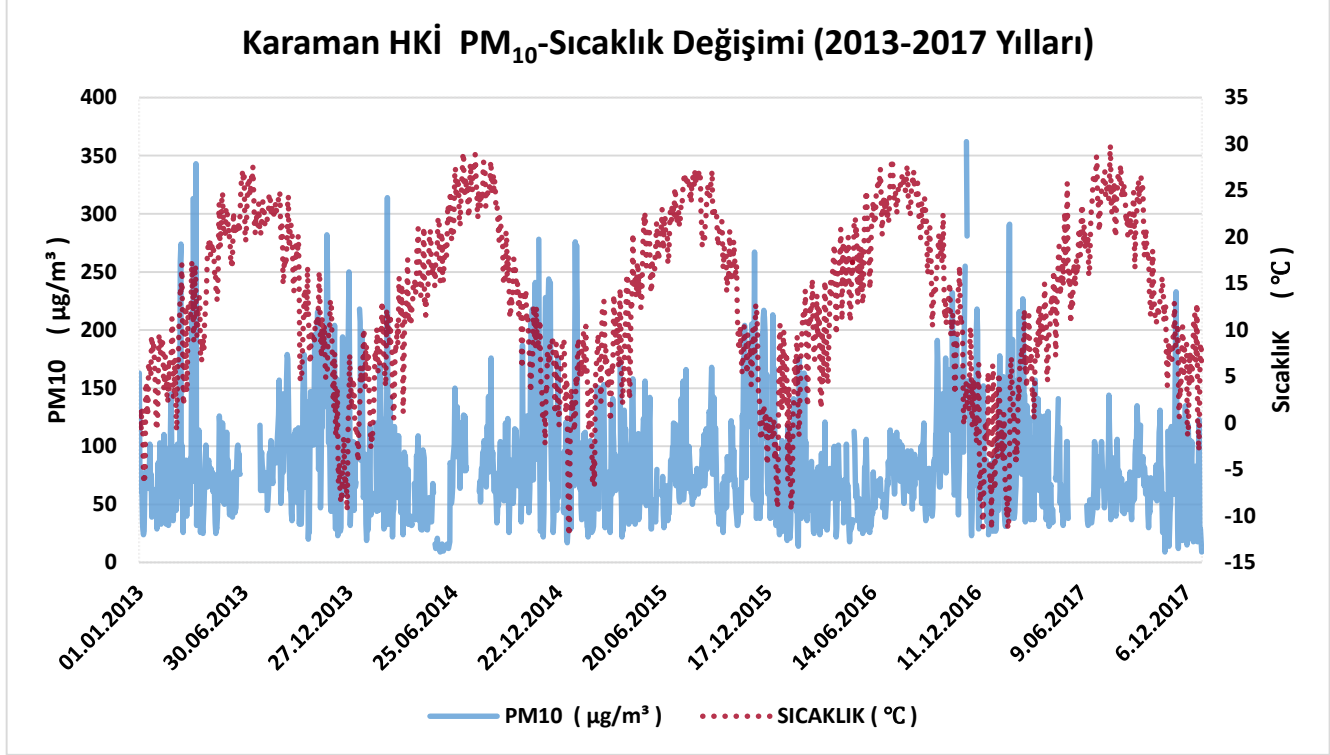
Karaman HKI 2017 Yili SO₂ Kirlilik Dagilimi

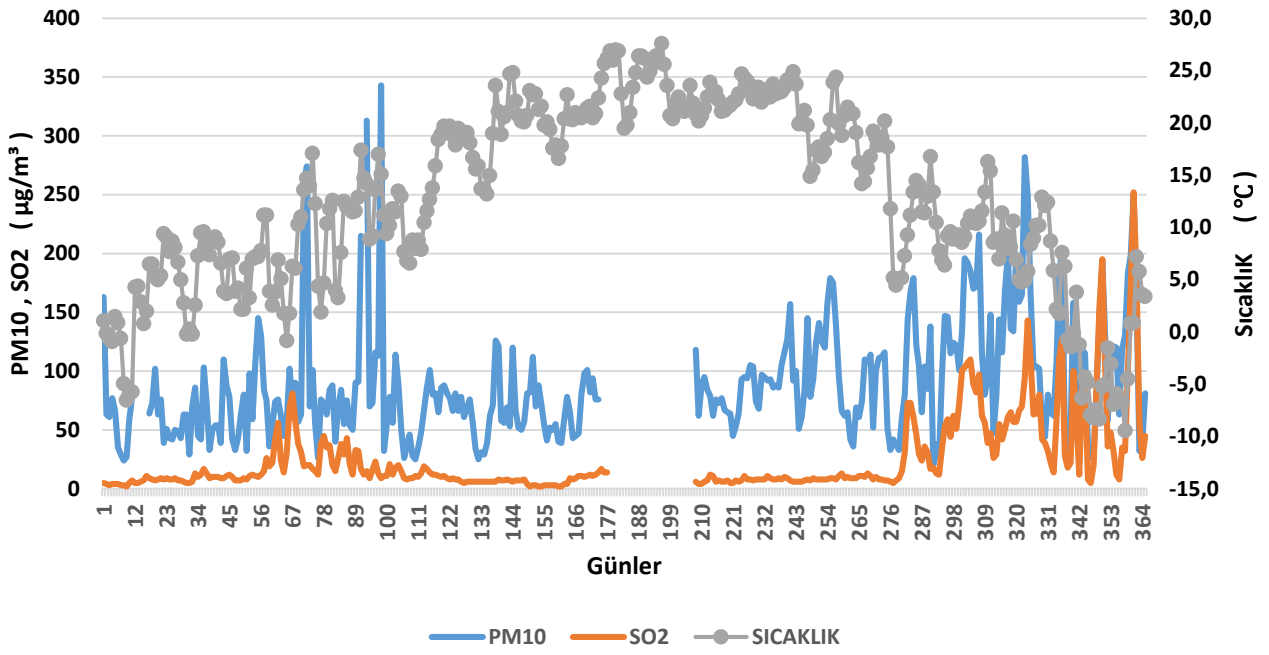
Frequency of counts by wind direction (%)

p) 5 yıllık dönem içindeki kirletici parametre ölçüm sonuçlarının sıcaklık, nem ve basınç verileri ile değişim grafiği,

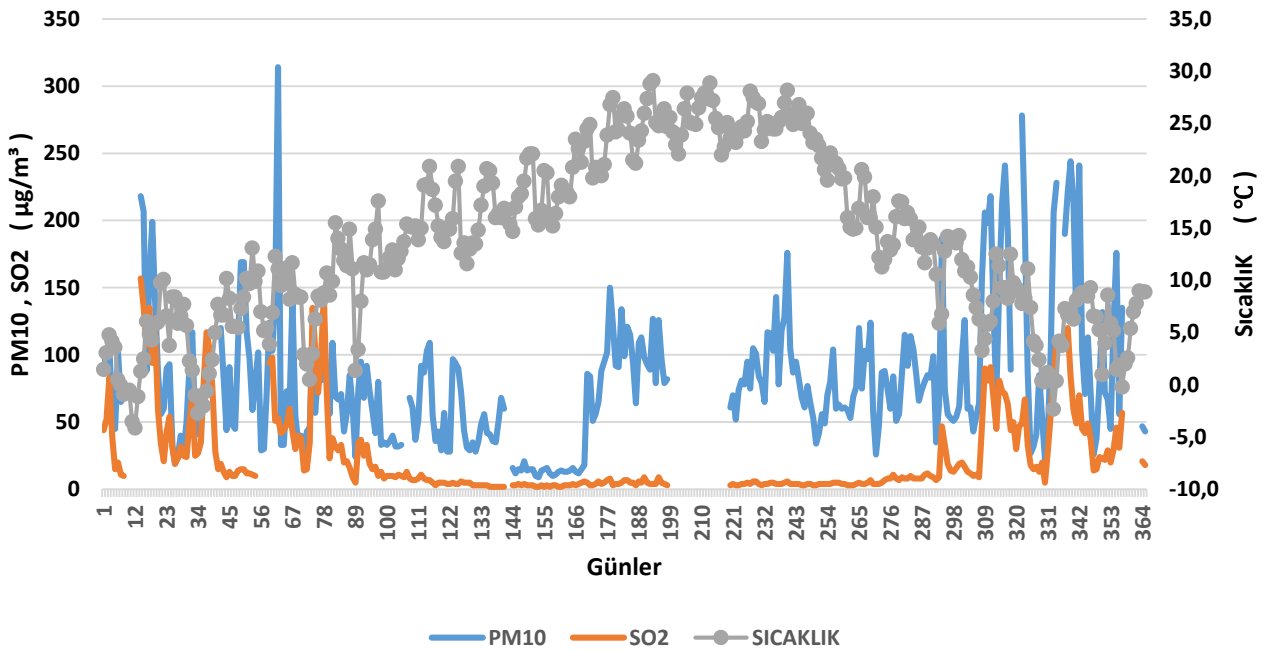
KİRLETİCİ-SICAKLIK:

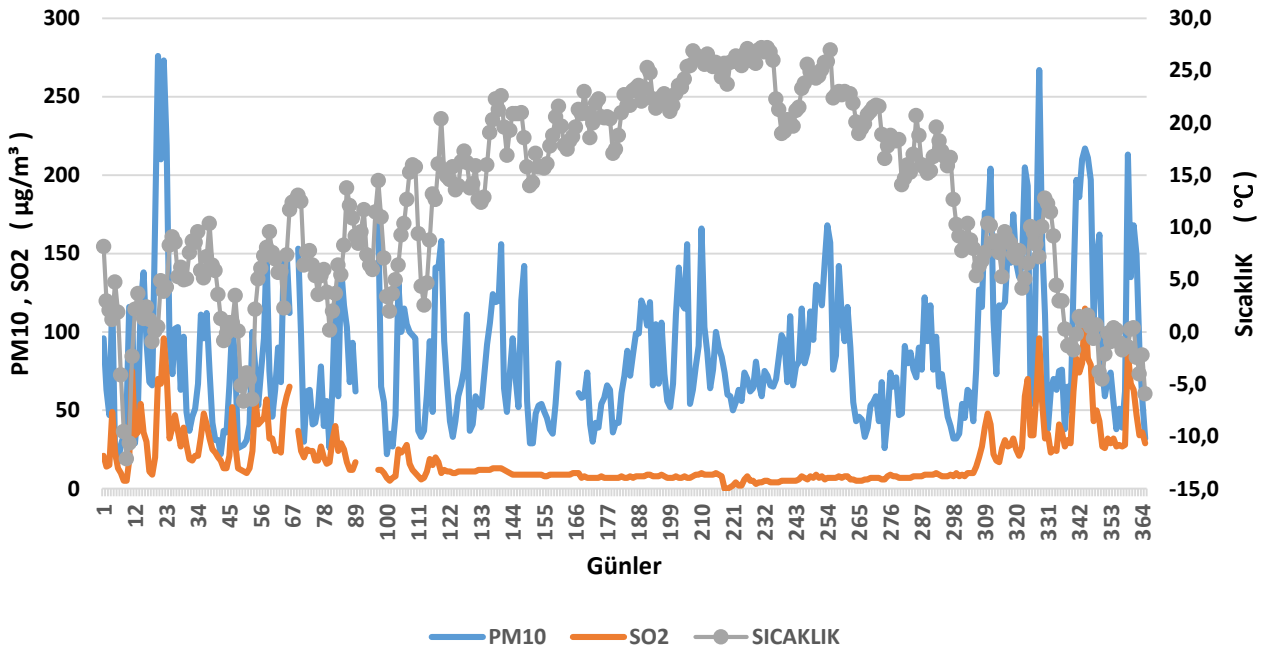
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Sıcaklıkla Değişimi (2013)

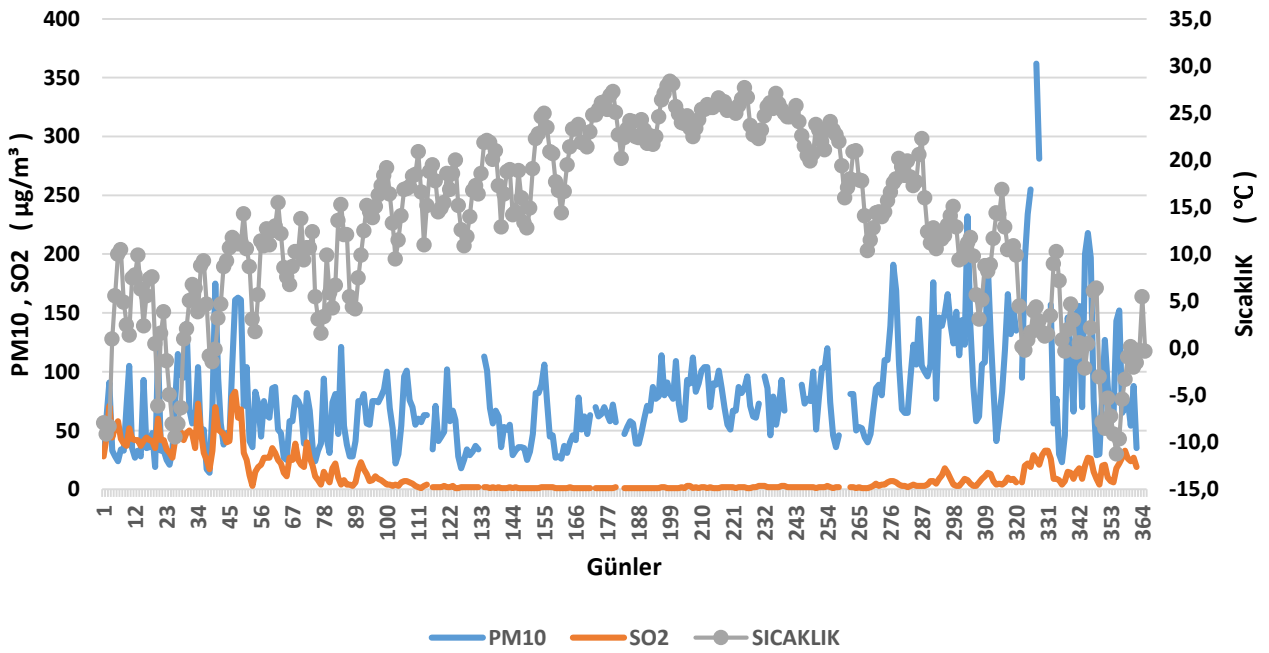
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Sıcaklıkla Değişimi (2014)

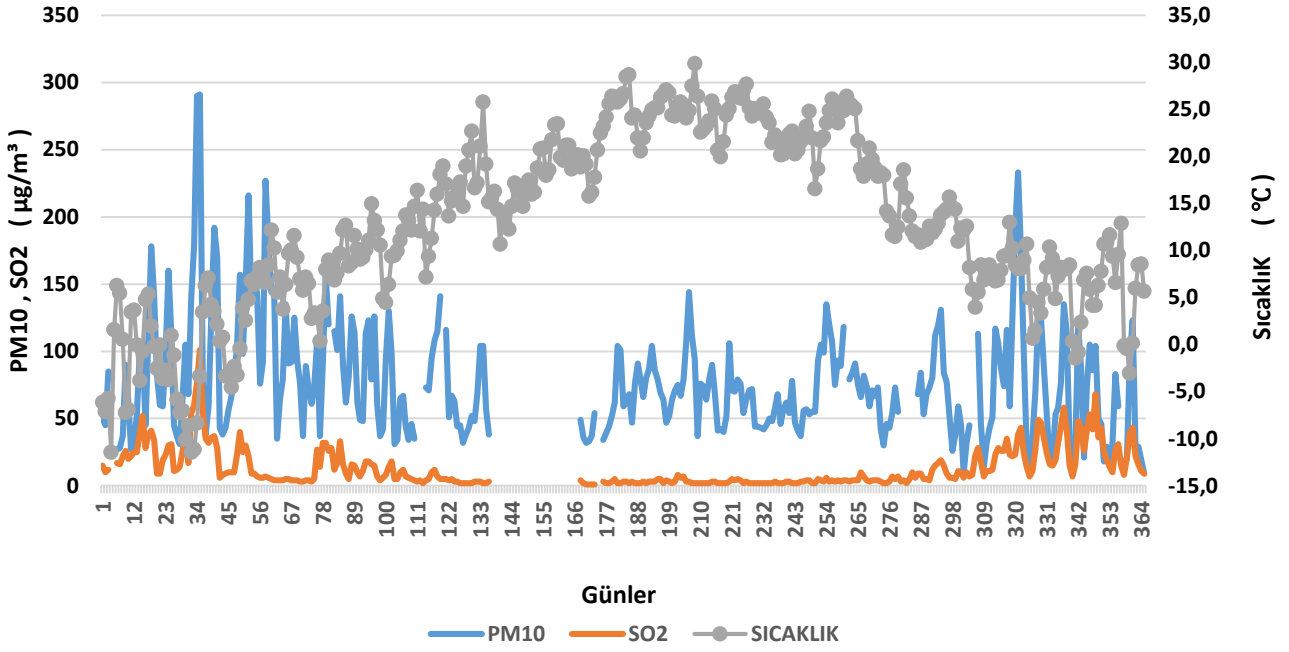
Karaman HKİ Kirletici Parametrelerinin Sıcaklıkla Değişimi (2015)

Karaman HKİ Kirletici Parametrelerinin Sıcaklıkla Değişimi (2016)

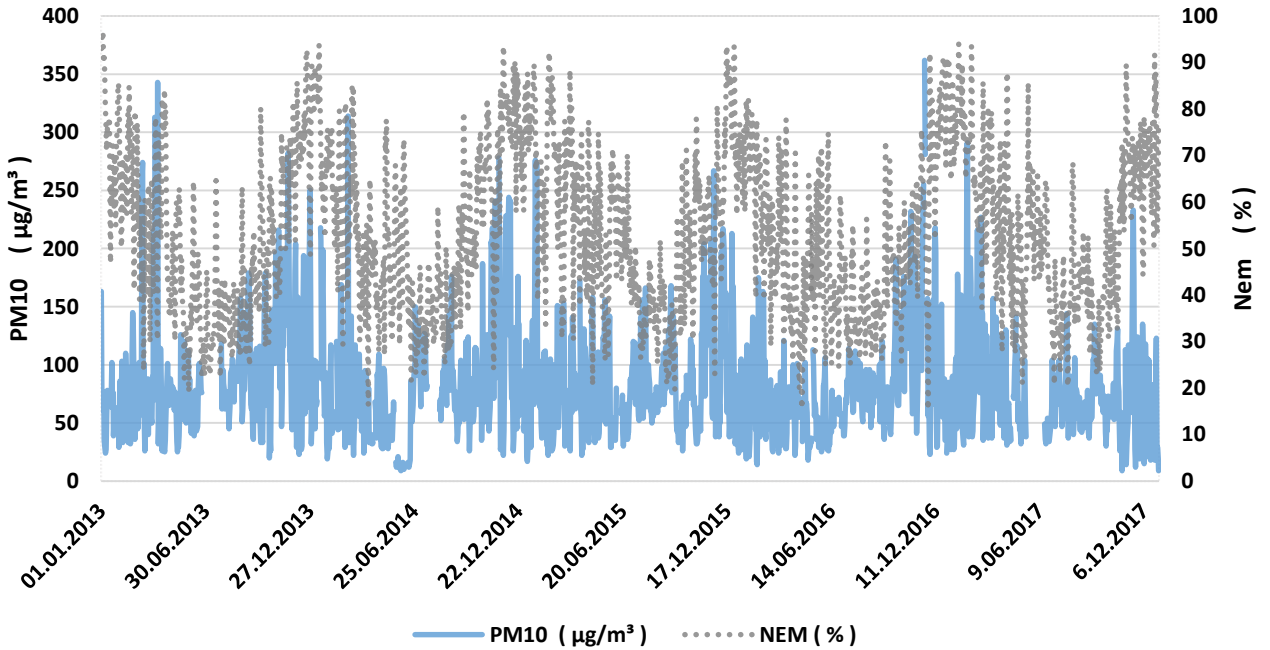

Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Sıcaklıkla Değişimi (2017)

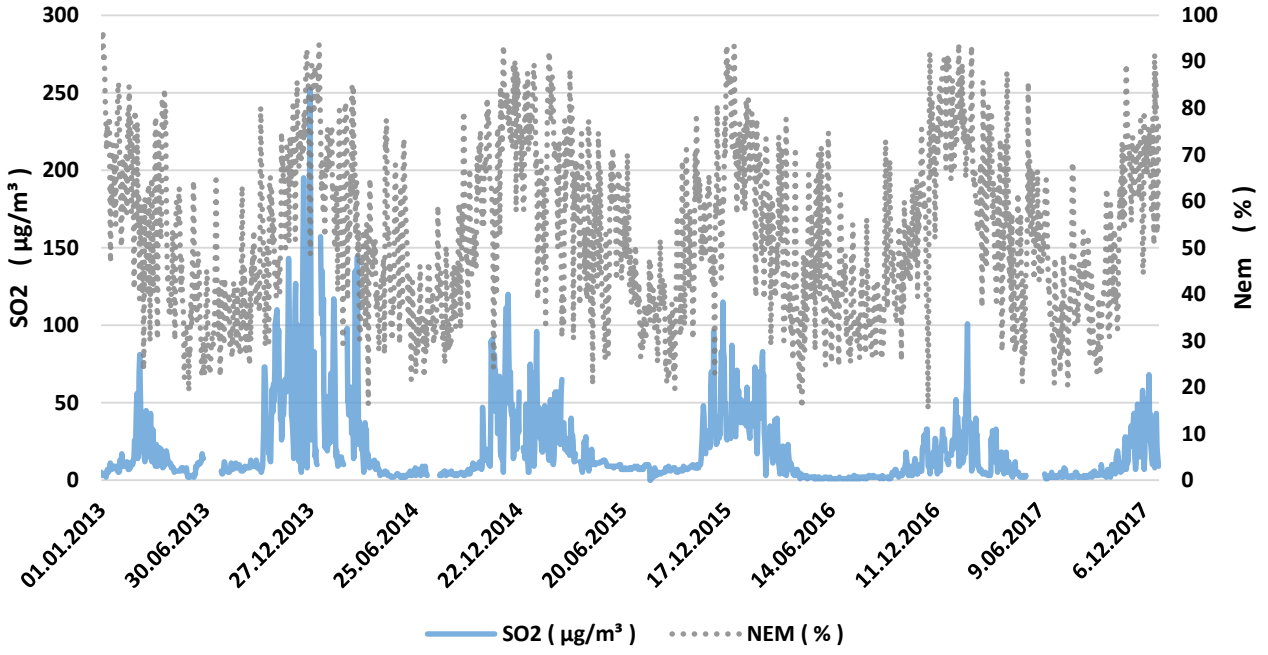

KİRLETİCİ-NEM:

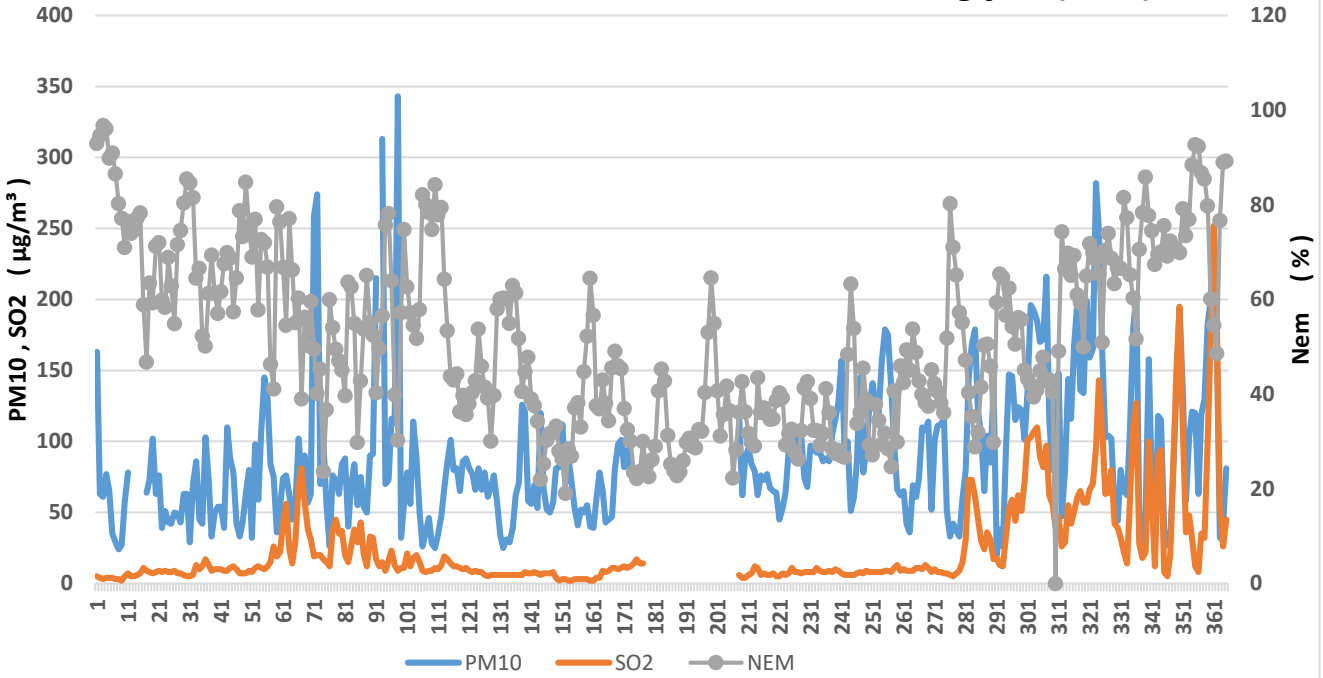
Karaman HKİ PM₁₀-Nem Değişimi (2013-2017 Yılları)

Karaman HKİ SO₂ - Nem Değişimi (2013-2017 Yılları)

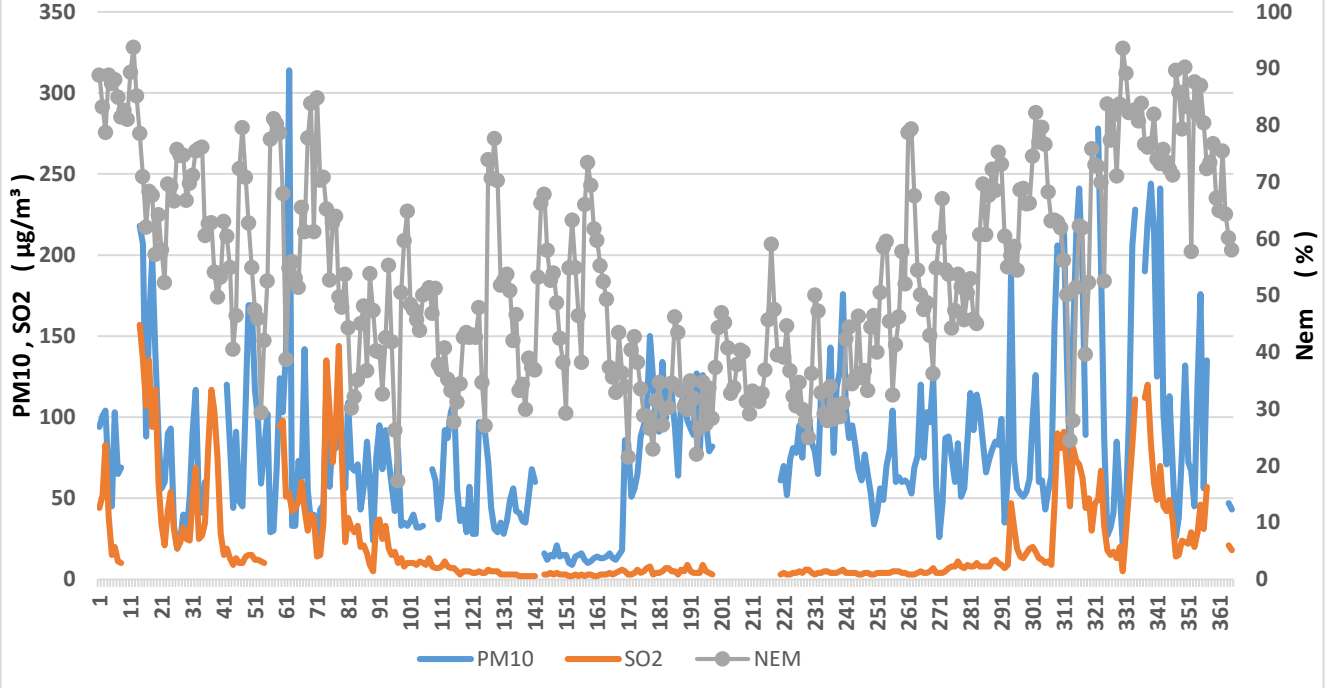

Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Nem İle Değişimi (2013)

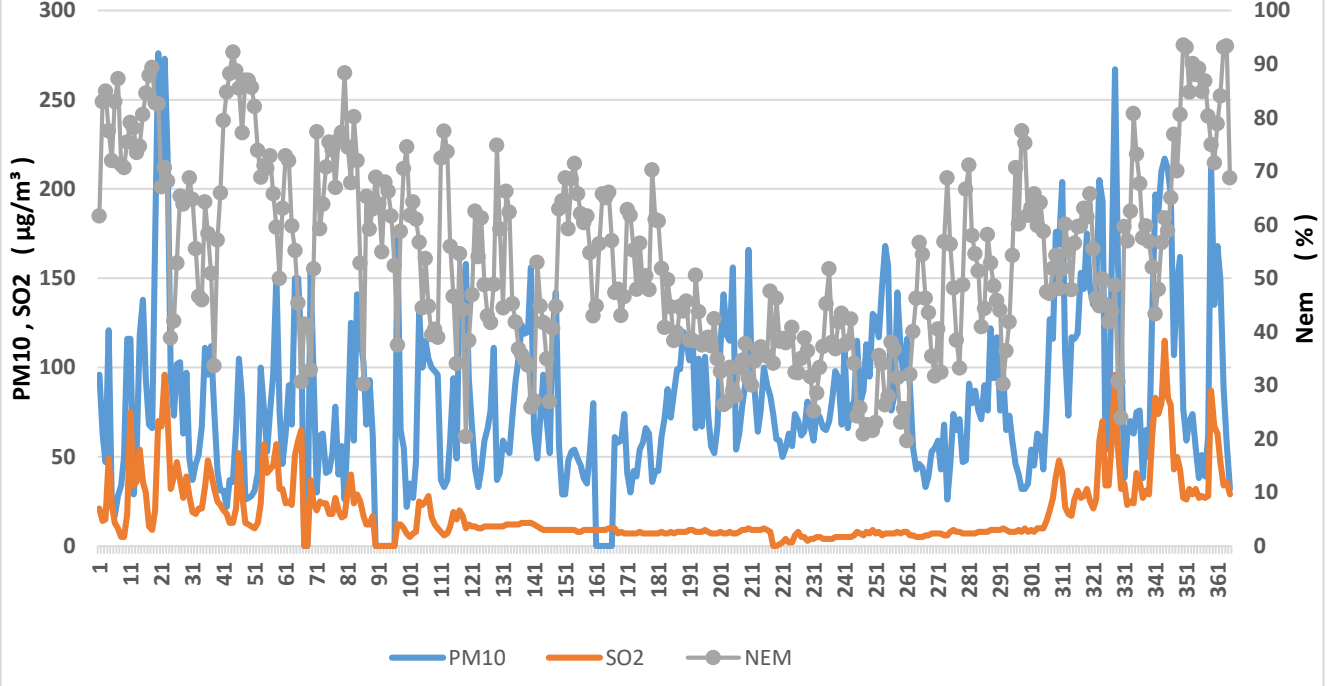

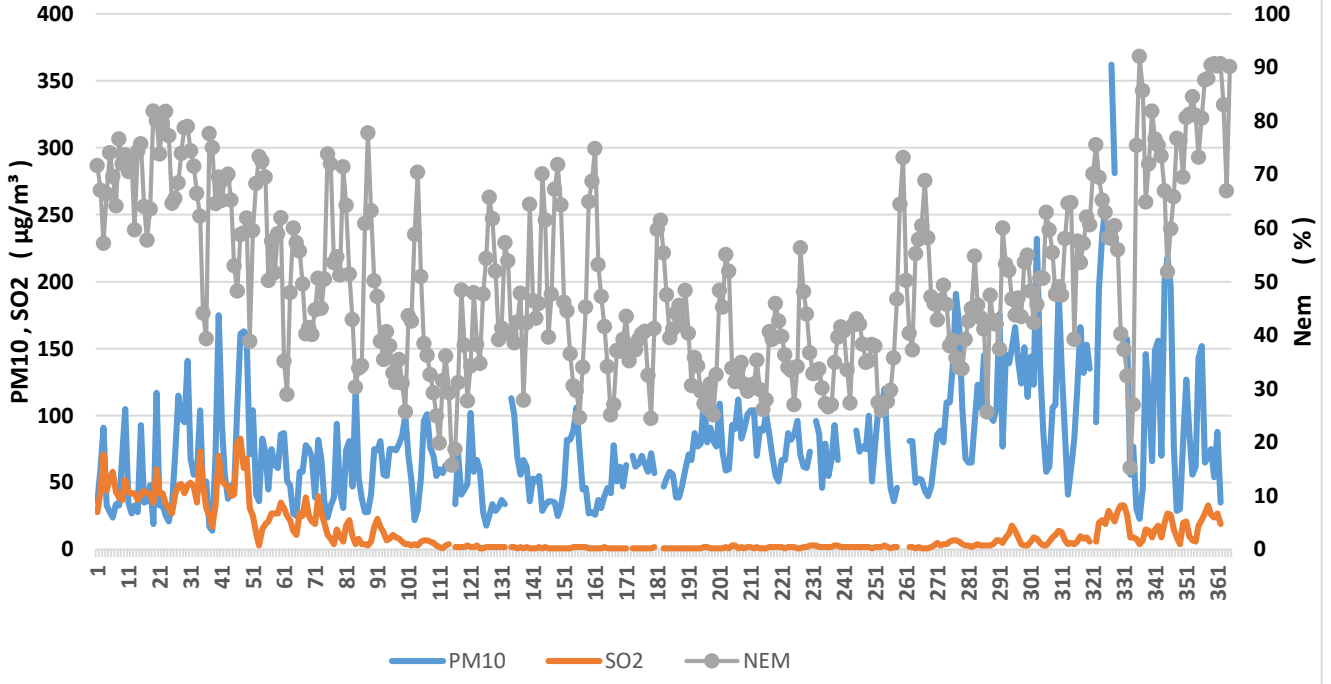
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Nem İle Değişimi (2014)

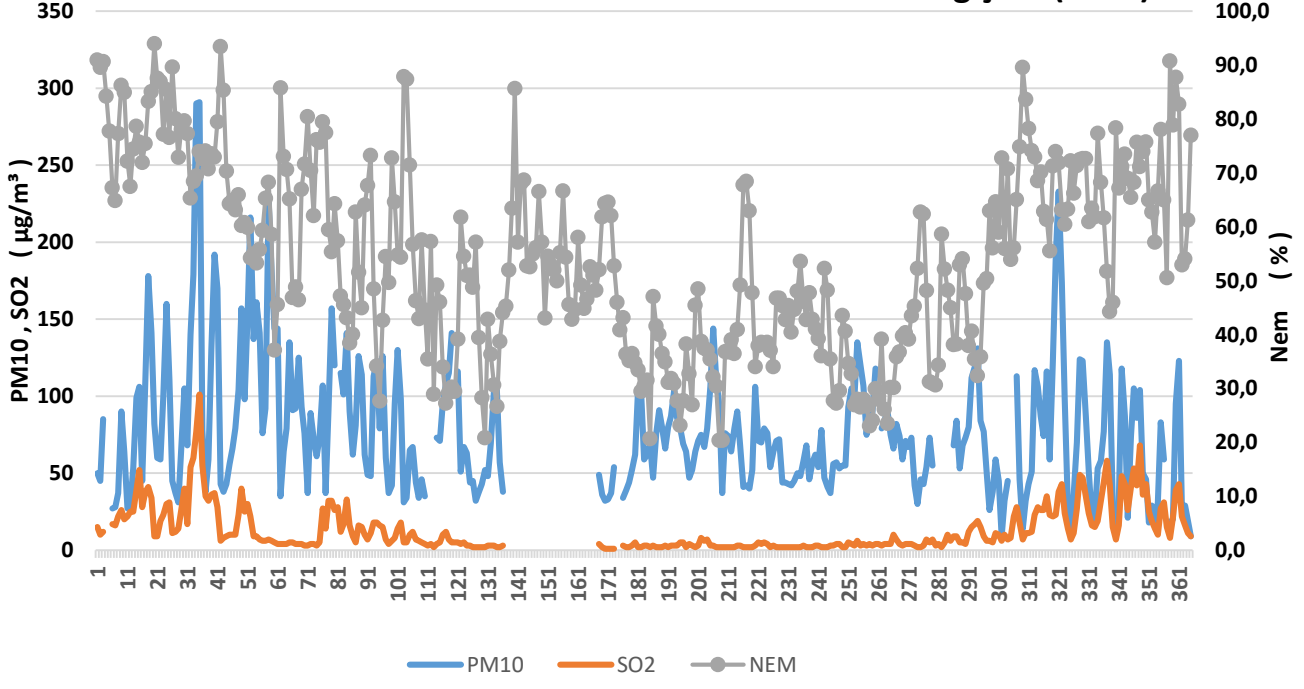
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Nem İle Değişimi (2015)

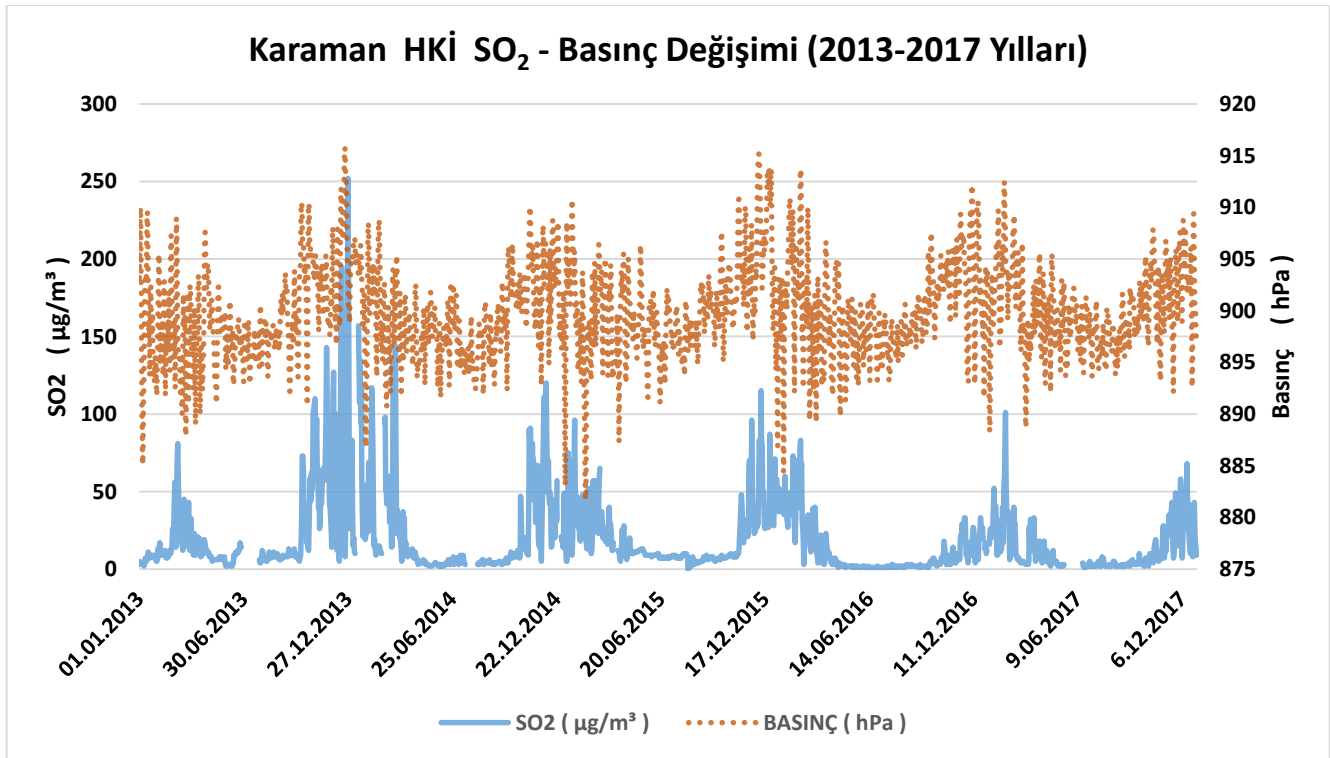
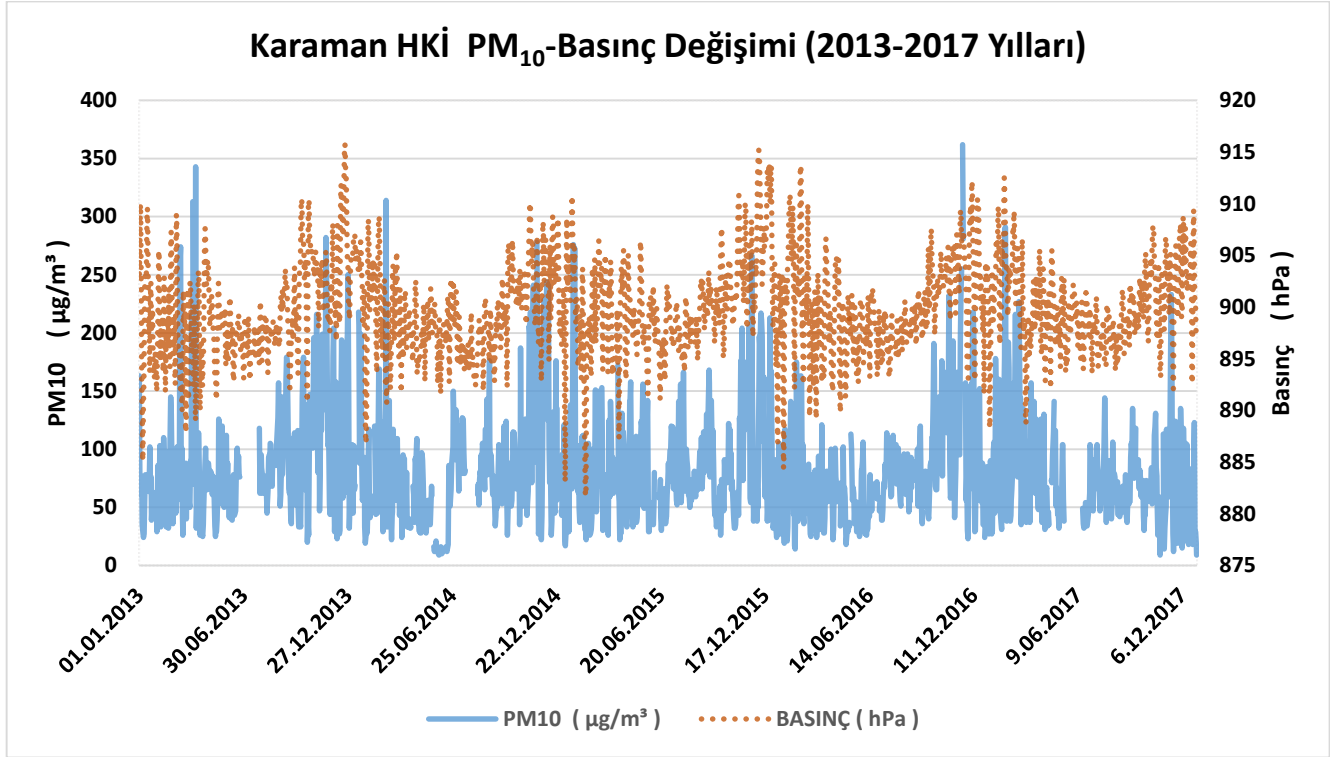
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Nem İle Değişimi (2016)

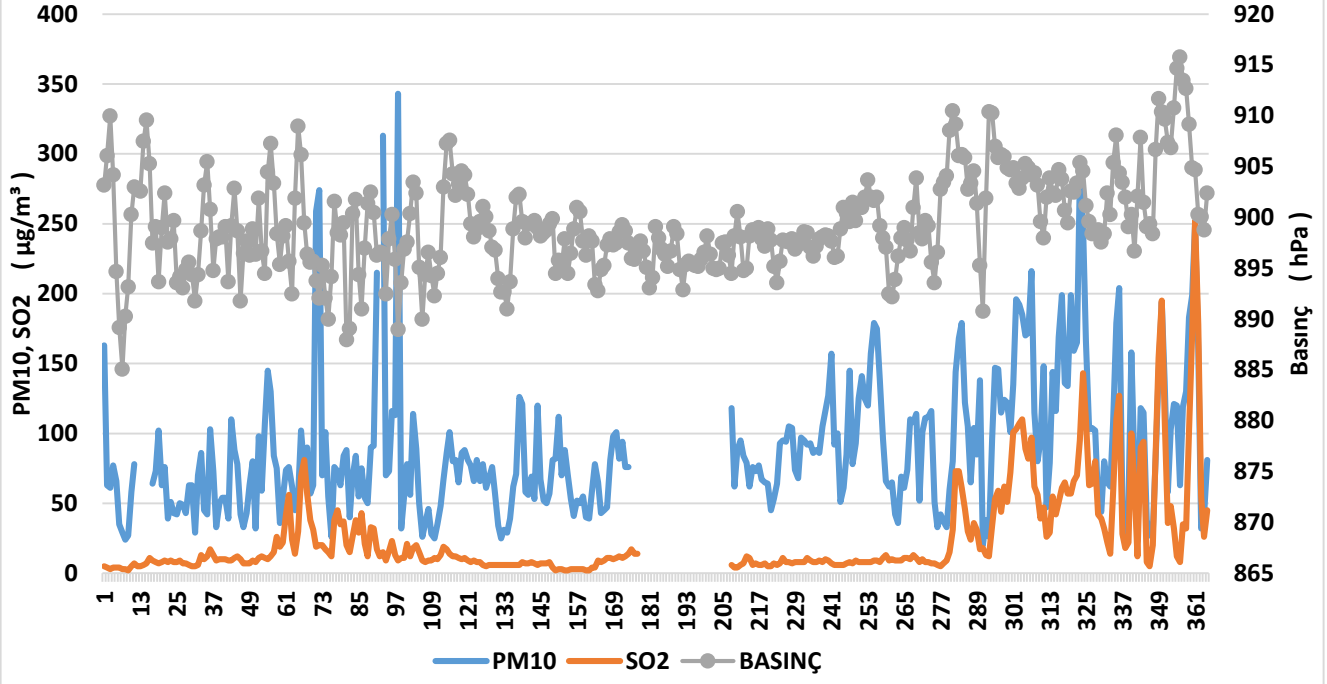
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Nem İle Değişimi (2017)

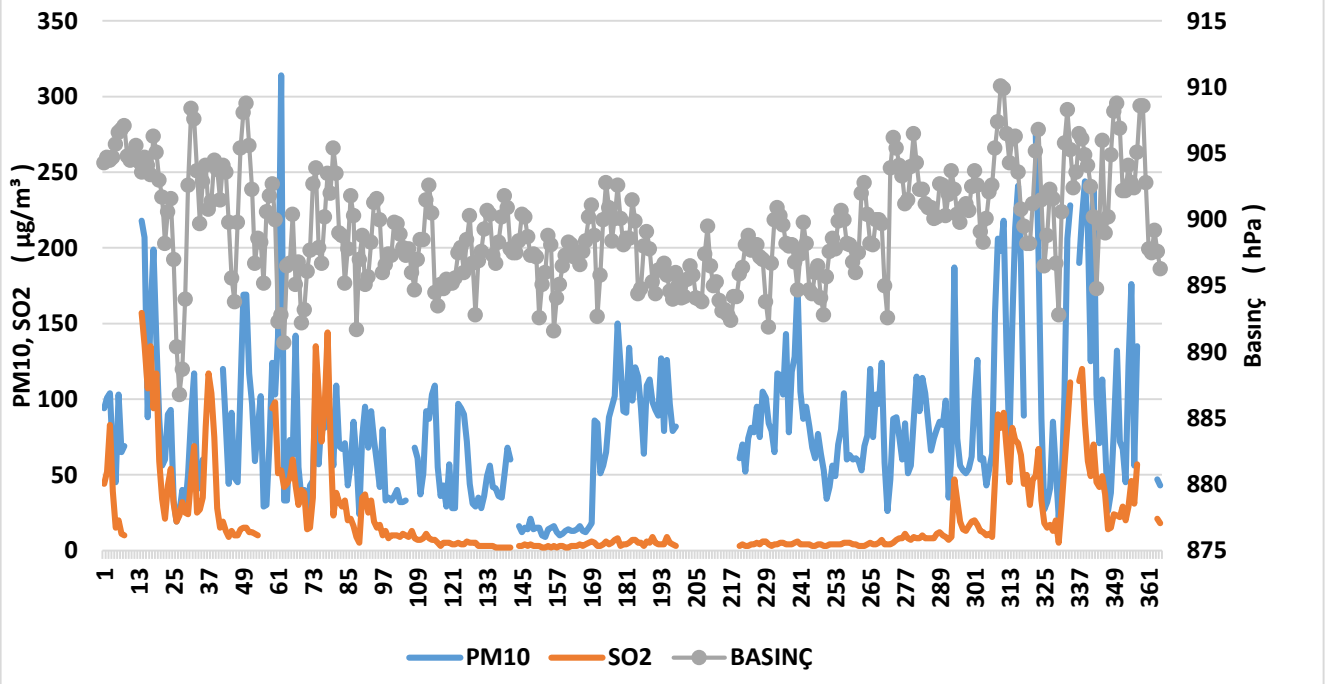
KİRLETİCİ-BASINÇ:

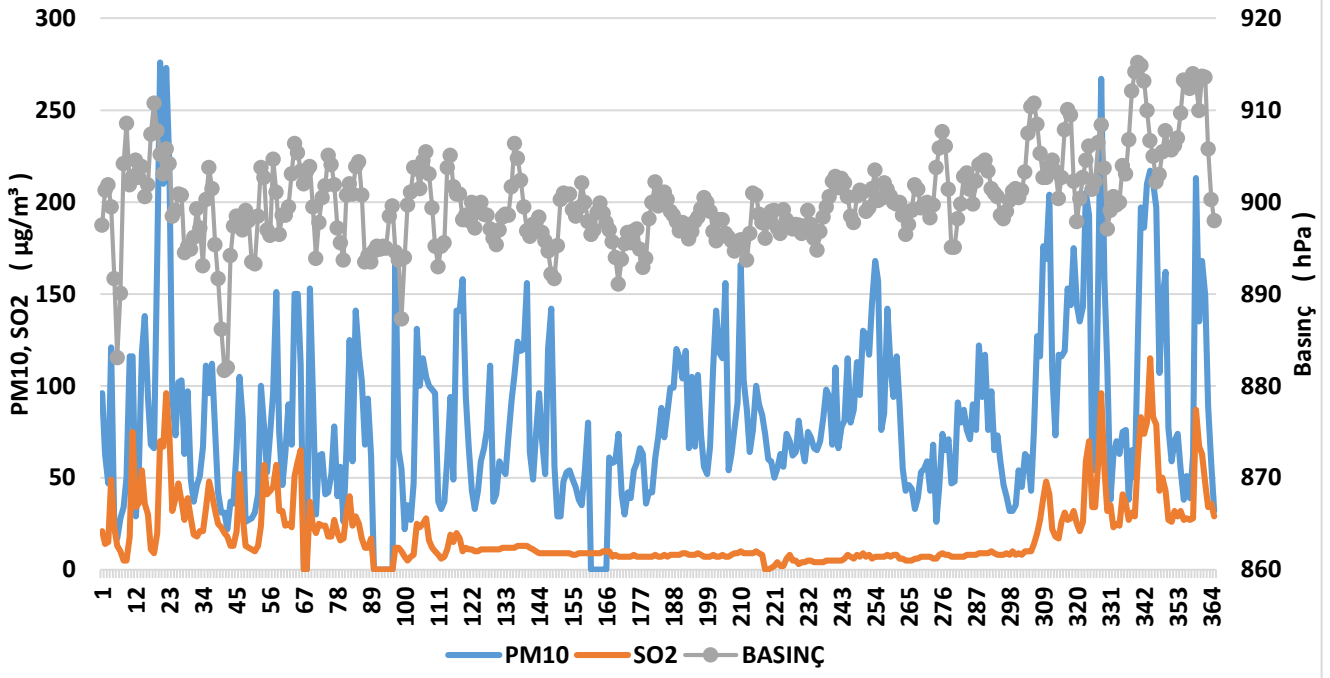
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Basınç İle Değişimi (2013)

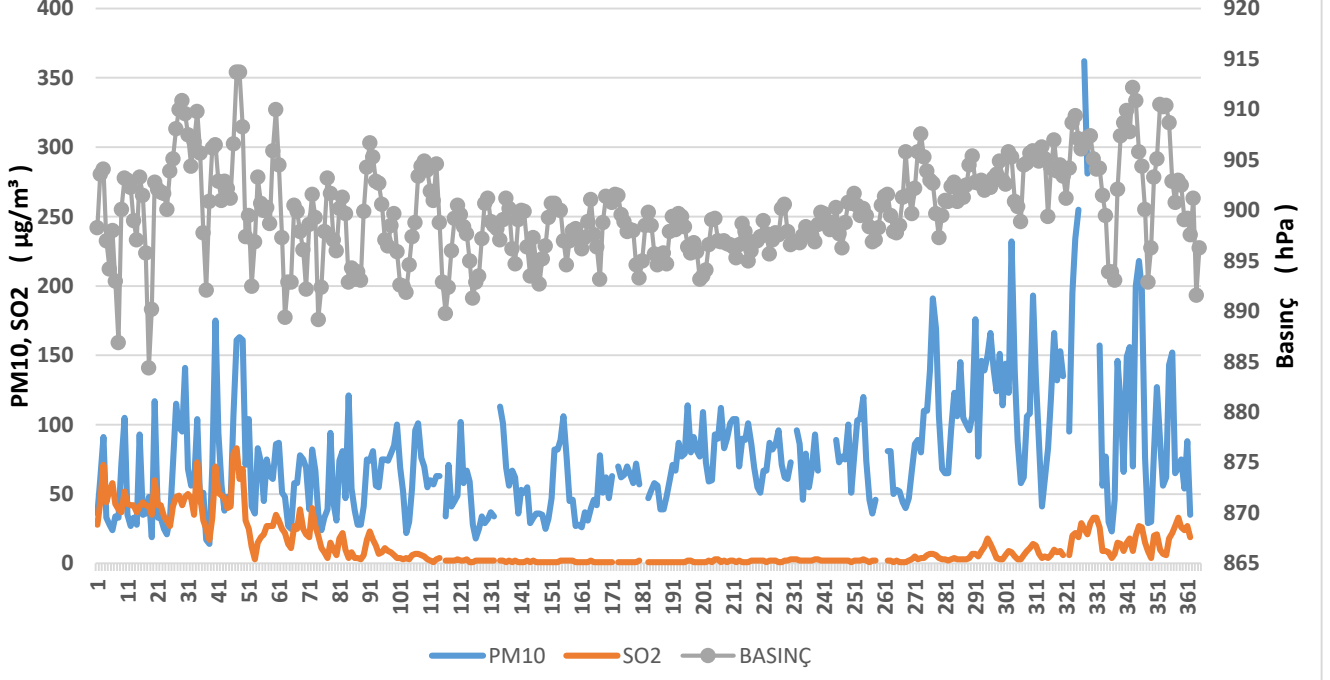
Karaman HKİ Kirlenici Parametrelerinin Basınç İle Değişimi (2014)

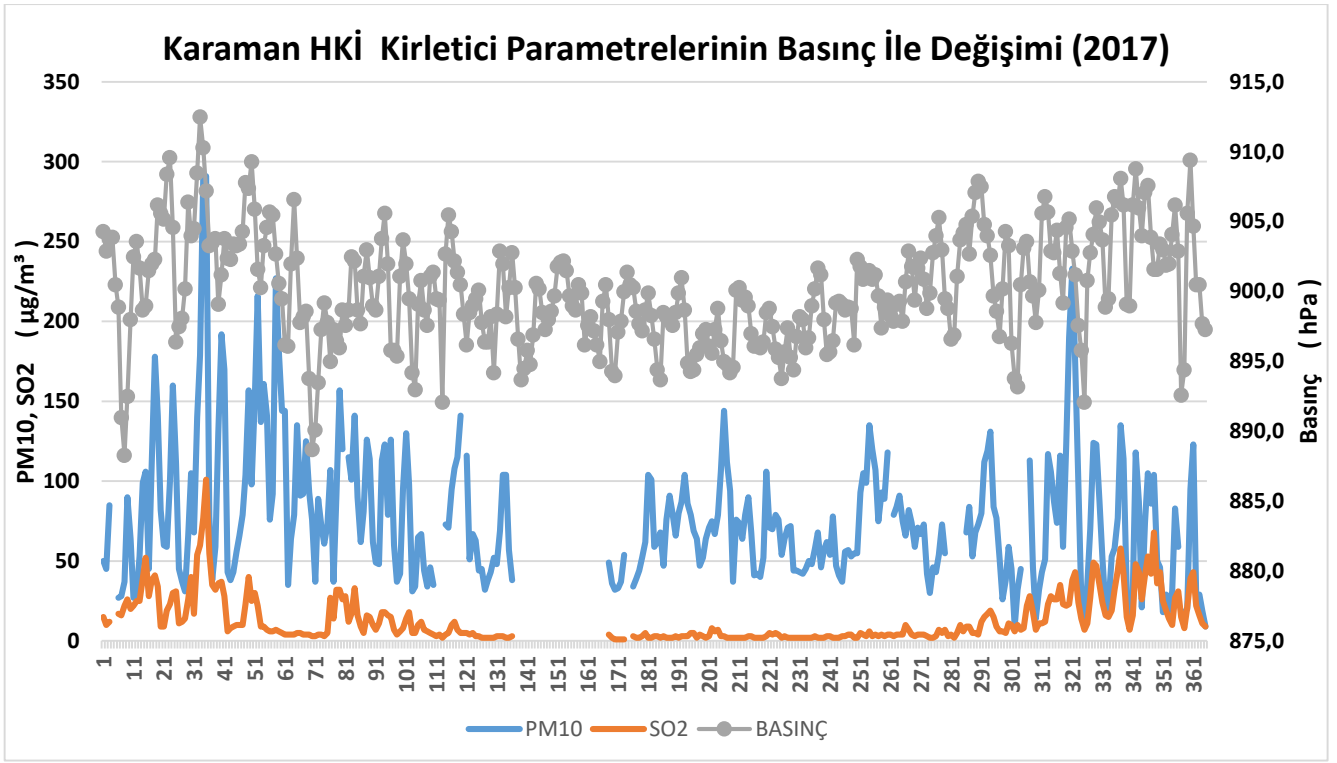

Karaman HKİ Kirletici Parametrelerinin Basınç İle Değişimi (2015)

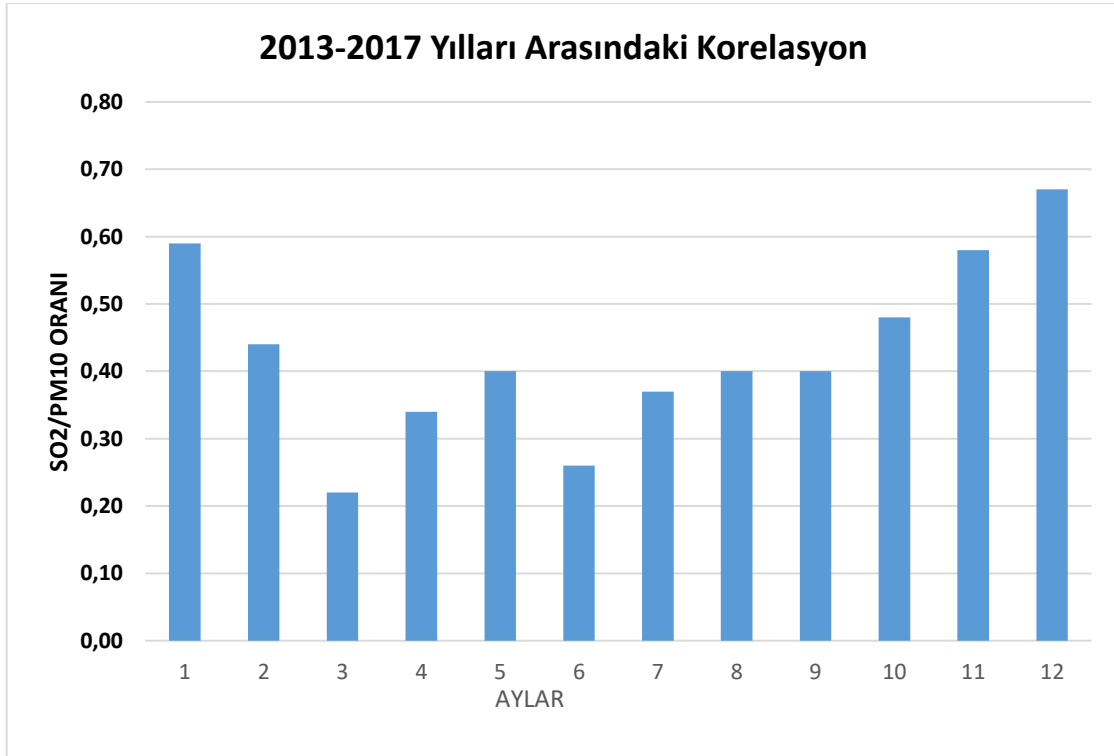

Karaman HKİ Kirletici Parametrelerinin Basınç İle Değişimi (2016)

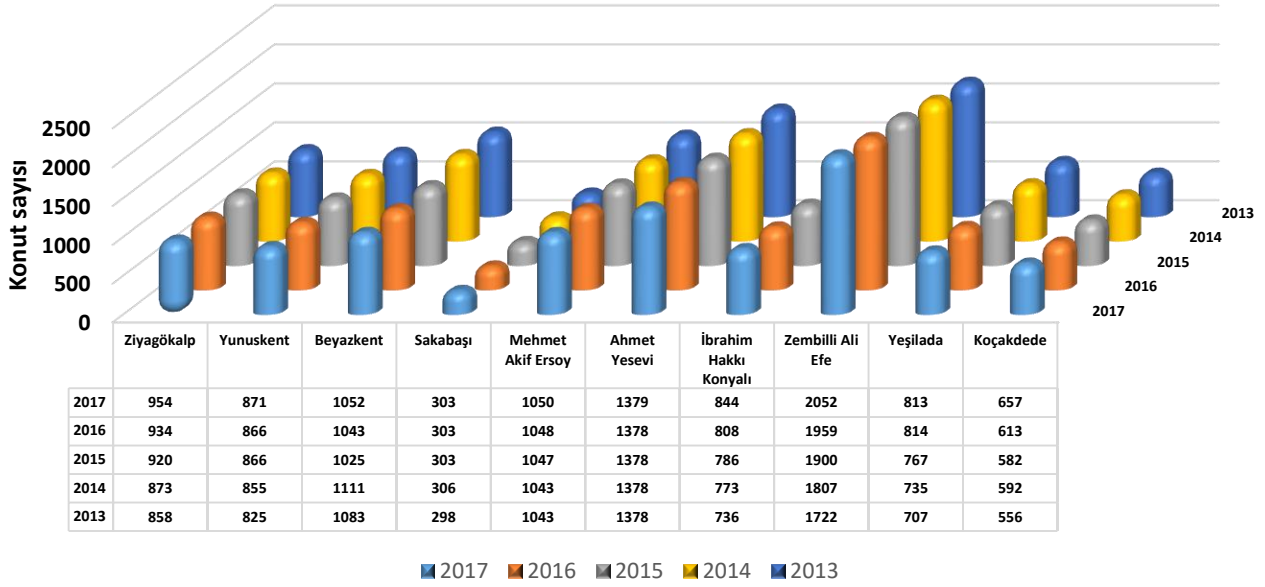
q) 5 yıllık dönem içinde ölçülen parametreler arasındaki korelasyon katsayısı,

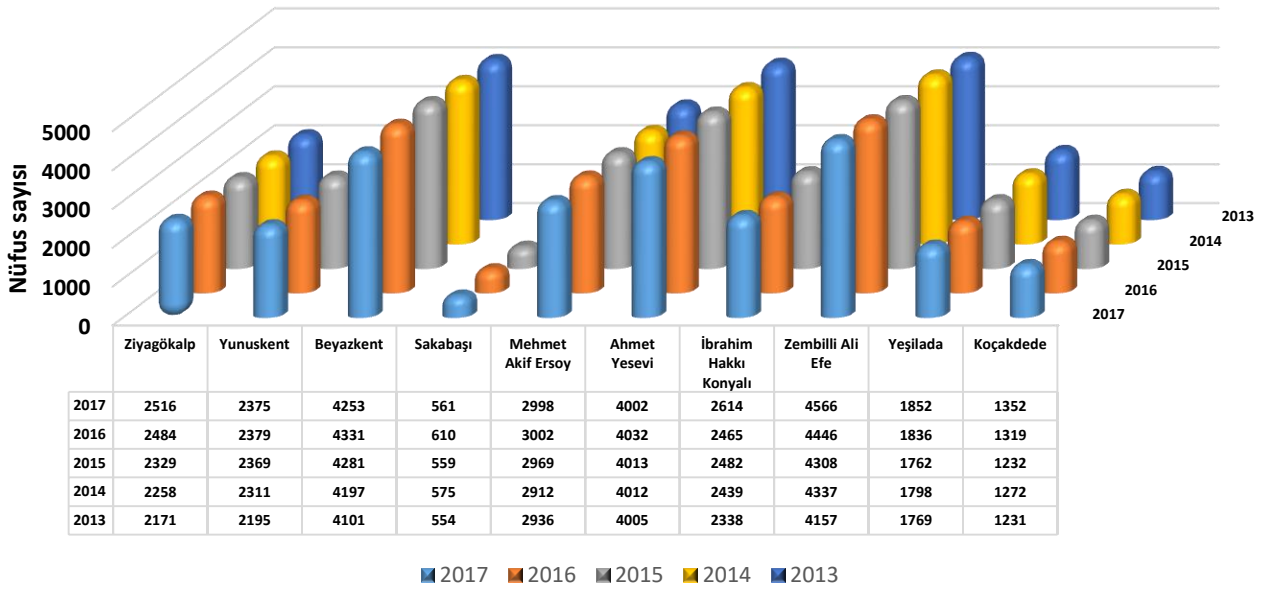
5 Yıllık dönem içerisinde ölçülen SO_2/PM_{10} arasındaki korelasyon katsayısı: **0,49**

r) 5 yıllık dönem içinde istasyon temsil alanı içerisindeki nüfus, konut sayısı ile yakıt türü ve miktarı değişim grafiği,

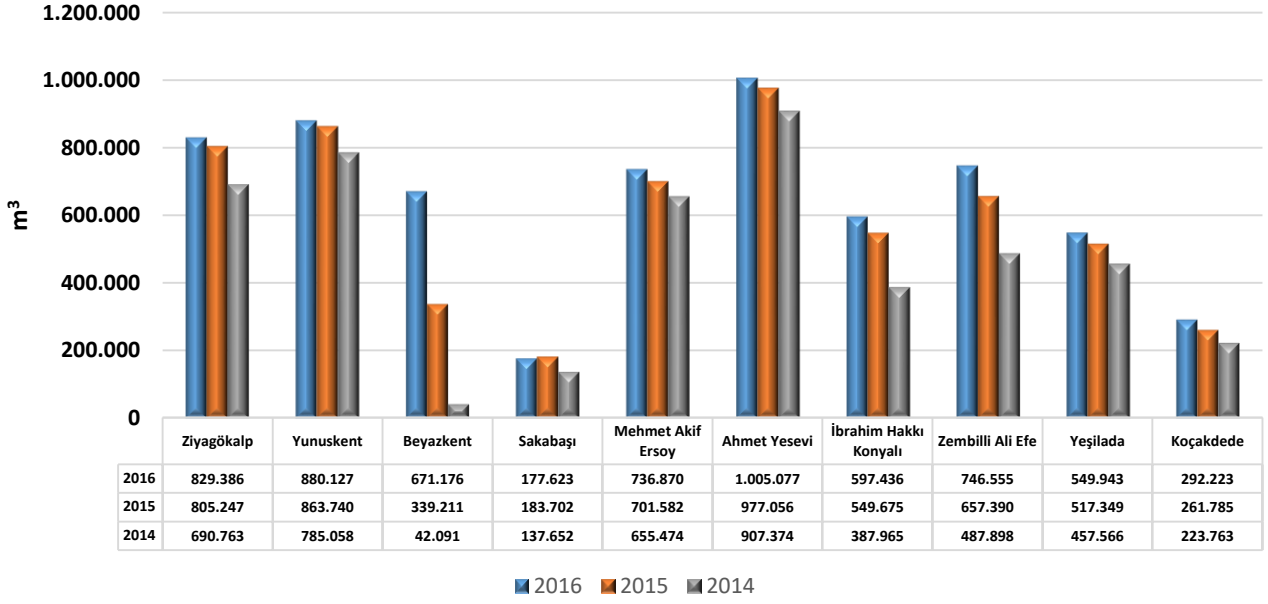
Karaman HKİ Temsil Alanı İçindeki Mahallelerin 5 Yıllık (2013-2017) Konut Sayısı Değişim Grafiği

Karaman HKİ Temsil Alanı İçindeki Mahallelerin 5 Yıllık (2013-2017) Nüfus Sayısı Değişim Grafiği

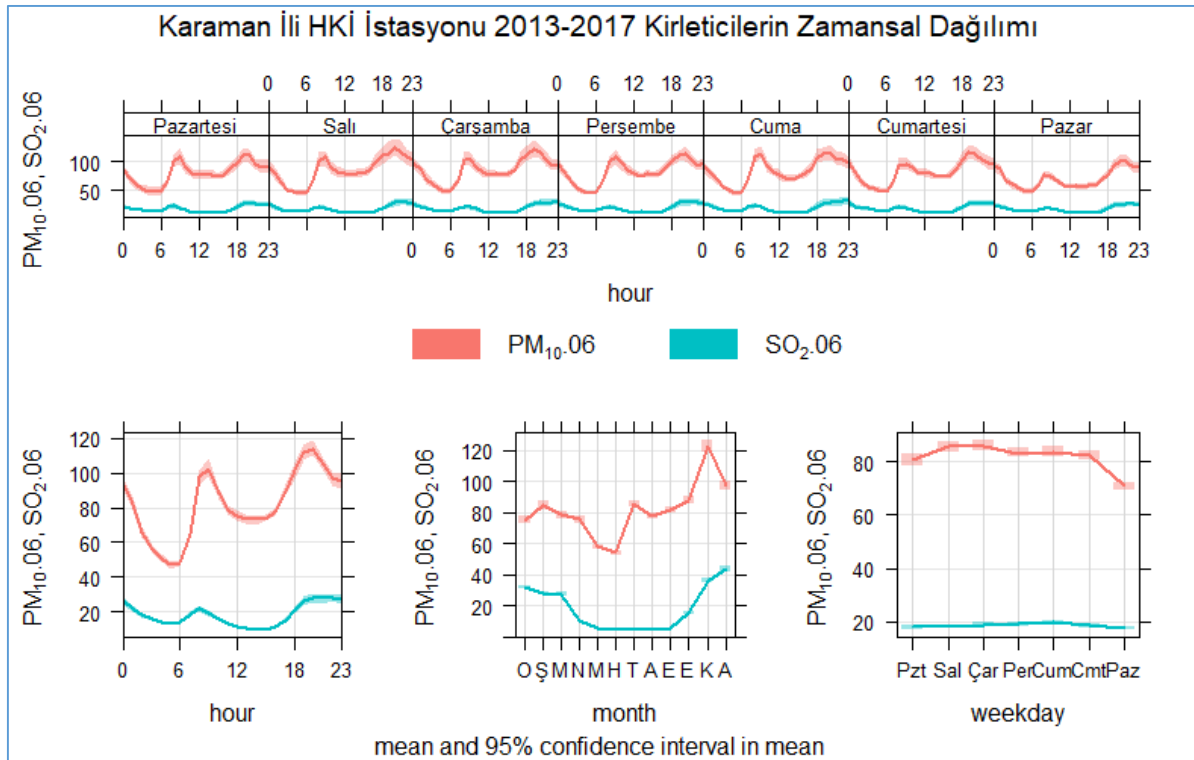

Karaman HKİ Temsil Alanı İçindeki Mahallelerin 3 Yıllık (2014-2016) Doğalgaz Tüketim Değişim Grafiği

Enerya doğalgaz firması tarafından kurumumuza 2014-2016 yılı arasındaki veriler gönderilmiştir.

- s) 5 yıllık verinin aylık, haftalık ve saatlik değişiminde ağırlıklı olarak konsantrasyonların hangi aralıkta gözlendiği, yüksek konsantrasyonların gözlendiğinde ağırlıklı olarak tespit edilen arka plan konsantrasyonunun hangi aralıkta artış gösterdiği, 5 yıllık kirletici verilerin en yüksek konsantrasyonları gözlendiği dönemlerde havanın basınç, nem, rüzgâr yönü ve rüzgar hızı ile ilişkisi kurulması ve ayrıca uzak mesafe taşınım kaynaklı olup olmadığının incelenmesi,

KAYNAKLAR

- Envista ARM yazılım programı
- R Stüdyo yazılım programı
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- TÜİK
- Enerya Doğalgaz Firması
- www.nufusu.com.tr